משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

ה ת ח ל ת ת י ק

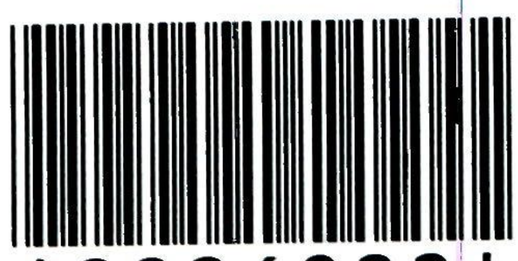

מספר משלוח/תיק : 1 - 43 / 2011

תאריך המסמך המוקדם: 03.01.1968

תאריך המסמך המאוחר: 31.12.1979

סימון התיק:

ש מ ו ר

מטכ"ל / אג"מ / מב"ת
פנף ממשל צבאי
טל : 2737
תפיסות כללי – 2801
טבת תש"מ
31 דצמ' 79

רל"ש סגן שר הבטחון
לש' ר' אג"מ מב"ת
סגן ר' אג"מ מב"ת
משהב"ט–יל"ל–רמ"ח לתכנון התשתית

הנדון : התיישבות באזורי הממשל

מכתבי: תפיסות כללי–2562 מ–4 דצמ' 79

סגן ר' אג"מ מב"ת בקשני לעדכנך, באופן שוטף, על כל התפתחות שתחול לגבי כל אחד מהנושאים המוזכרים בנספחים א, ב ו – ד' המצורפים למכתבי שבסימוכין.

2. להלן פירוט הנושאים שחלה בהם התפתחות :–

א. נספח א' – מס' סד' 6 – גבעון – "גבעת חדשה"

1) עיסקת הרכישה נסתיימה.

2) הוצאתי הוראה למפק' איו"ש להעביר את השטח לגורם המיישב באמצעות כתב הרשאה.

ב. נספח א' – מס' סד' 8 – "אפרת"

1) גב' פליאה אלבק ממשרד המשפטים, הבירה לאג"מ מב"ת מפה מאושרת על ידה, עם סמון אדמות המדינה.

2) הוצאתי הוראה למפק' איו"ש לבטל את צו התפיסה שהוצא ל"אפרת" ולהוציא כתב הרשאה לאדמות המדינה בהתאם למפה שאושרה ע"י גב' פליאה אלבק.

3) נספח ד' – מס' סד' 4 – "לבונה"

1) בהתאם לחוות דעת גב' פליאה אלבק ממשדד המשפטים, קיימים בתוך האתור כ – 500 ד' אדמות מדינה.

2) הוצאתי הוראה למפק' איו"ש להעביר את השטח לרשות הגורם המיישב באמצעות כתב הרשאה.

3. מצ"ב העתקי ההוראות שהוצאתי לגבי כל אחד משלושת הנושאים הנ"ל.

4. לידיעתך.

שא–טה

שמואל אוזבוי , סרן
קמ"ב ממשק צבאי
בשם ראש הענף

טופס מברק

מס' סידורי _____

ז	כ	ו	כ	ז	כ

מ									
מ									
ר									
ט	דע: לידיעה	דחיפה							
ב									
ל	דו: מאת	הטולח	סיווג בטחוני	הצפנה	תז"ח	תז"ק			
ב									
ד	אחר:	דחיפת							
א	דע: לידיעה	דחיפות							
ח									
ר	דו: מאת	הטוכח							

(מעל לקו זה לשימוש משרד קשר בלבד)

מאת: מטכ"ל / אג"מ / מב"ת / סרן אורנבדי שמואל

אל: (לפעולה) מפק' איו"ש-רע"ב נכו"מ(.)

לפעולה

לש' אלדף פיק' מרכז(.)לש' ר' אג"מ מב"ת(.)ס' ר' אג"מ מב"ת(.)

דע: (לידיעה)

לש' מפקד איו"ש(.)משהב"ט-יל"ל-רמ"ח לתכנון התשתית(.)

אג"ת-רע"ב תשתית דפריסה(.)פיק' מרכז-ק. הגמ"ר(.)מפצ"ר-רע"ב הדין הבינלאומי(.)

פיק' מרכז-מפק' העורף-ק. הגמ"ר(.)תפוצה פ"א(.)ת.ת(.)

ההסתדרות הציונית העולמית-חט' ההתיישבות-מר אריה מאיר(.)

אפרת-2765

מידת דחיפות

רגיל

(אלא אם כן יצויין אחר)

לידיעה

סיווג בטחוני: סודי

סימון המחבר: ⊙

הנדון: "אפרת"

כללי

1. בתאריך 14.10.79 החליטה הממשלה לבטל את צו התפיסה הקודם שהוצא לשם הקמת העיר "אפרת" וכי "אפרת" תוקם על אדמות מדינה בהתאם לחוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה ובהתאם למפה שתאושר על ידי.
2. בתאריך 26 לדצמ' 79 העבירה גב' פליאה אלבק ממשרד המשפטים, לאג"מ מב"ת, מפה מאושרת עם סמון אדמות המדינה שביתן להקצותן לצורך הקמת "אפרת". המפה בושאת את הכותרת "אפרת שלב א'".
3. להלן פירוט הפעולות שעל מפק' איו"ש לנקוט באשר לאדמות שאושרו כאדמות מדינה ע"י גב' פליאה אלבק ממשרד המשפטים:-
   א. קמ"ט אפוטרופוס במפק' איו"ש יוציא תעודה המכריזה על שטחים אלה כעל אדמות מדינה ויודיע על כך למוכתרים בסביבה.
   ב. במקביל יש לסמן את גבולות השטחים המאושרים ע"י מודד מוסמך על חשבון הגורם המיישב.
   ג. העברת השטח לרשות הגורם המיישב תתבצע באמצעות כתב הרשאה שיוצא ע"י קמ"ט אפוטרופוס במפק' איו"ש.
   ד. לא תעשה כל עבודה בתחום אדמות המדינה הנ"ל לפני תום 21 יום מפרסום ההודעה במפורט בסעיף קטן א' וסימון הגבולות, וזאת על מנת לאפשר הגשת ערדים על קבי'עת קמ"ט אפוטרופוס.
4. לפני בצוע כל הפעולות המפורטות בסעיף 3 לעיל, מפק' איו"ש תבטל את צו תפיסה מס' 8/79 מתאריך 4.3.79 עבור "אפרת".

שרון 3

סרן שמואל אורנבדי

השולח: שם קמ"ב ממשל צבאי דרגה

תפקיד חתימה

(מתחת לקו זה לשימוש משרד קשר בלבד)

חתימת משרד קשר

זמן חתימה

זמן קבלה

נתקבל	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן
פרטי המשגר				פרטי המקבל				פרטי המקבל				פרטי המקבל		

טופס 2001 מק"ט 441300239 (1x200) 7—76

טופס מברק

מס' סידורי _____

ז ב ז ב ז כ

מ	נר כמר"ט ( )	דחיפות	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה
מ	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה
ר	דע: לידיעה	דחיפות	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה
ט	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה	אות קריאה
ב	דו: מאת	הטלוח	סיווג בטחוני	הצפנה	תז"ח	תז"ק			
ל									
ב									

ד	אחר:	דחיפות	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה
א	דע: לידיעה	דחיפות	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה	נר	אות קריאה
ח	דו: מאת	הטלוח																	
ר																			

(מעל לקו זה לשימוש משרד קשר בלבד)

מאת: **משב"ל / אג"מ / מב"ת / ענף מצ"ב / סרן ארזנברי שראל**

אל: (לפעולה) **מפק' איו"ש-רע"ב צכו"ם(.)**

מידות דחיפות
רגיל
(אלא אם כן יצויין אחר)

לפעולה

דע: (לידיעה) **לש' אלוף פיק' מרכז(.)לש' ר' אג"מ מב"ת(.)ס' ר' אג"מ מב"ת(.)** לידיעה

לש' מפקד איר"ש(.)משהב"ט-יל"ל-רמ"ח לתבגדן התשתית(.)

אג"ת-רע"ב תשתית ופדיסה(.)פיק' מרכז-ק. אג"מ(.)ע. קחל"ר להגמ"ד(.)

פיק' מרכז-מפק' העורף-ק. הגמ"ד(.)מפצ"ר-רע"ב הדין הביצלאומי(.)

~~ההסתדרות הציונית העולמית-חמ' ההתיישבות-מר אריה מאיר(.)מפקדה פ"א(.)ת.ת(.)~~

סיווג בטחוני: **סודי** | סימון המחבר: **גבעון-2767**

הנדון: אלפות "גבעת חדשה"

בללי

1. **מאושר בזאת להעביר לרשות הגורם המיישב את האדמות שנרכשו ב"גבעת - חדשה" ובחשבות כאדמות מדינה.**
2. **השטח יועבר לרשות הגורם המיישב באמצעות כתב הרשאה שיוצא ע"י קמ"ט אפוטרופוס במפק' איו"ש.**
3. **השטח שנרכש ימדד ויסומן ע"י מודד מוסמך על חשבון הגורם המיישב, בתאום ועל פי הנחיות קמ"ט אפוטרופוס במפק' איו"ש.**
4. **נא טיפולך בהתאם.**

השולח:
שם **שראל ארזנברי** דרגה **סרן**
תפקיד **קמ"ב ממשל צבאי** חתימה
(חתימת לרו זה לשימוש משרד קשר בלבד)

חתימת משרד קשר

זמן קבלה **2)271700**

נתקבל	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן	ע"י
פרטי המקבל				פרטי המקבל				פרטי המקבל			

(1x200) 7—76

טופס 2001 מק"ט 441300239

ש מ ו ר

מטכ"ל / אג"מ / מבי"ת
ענף ממשל צבאי
טל 2737
חרס"ץ - 2661
כסלו תש"מ
דצמ' 79

מפק' איו"ש-רע"נ נבו"מ
לש' אלוף פיק' המרכז
לש' ר' אג"מ מב"ת
סגן ר' אג"מ מב"ת
לש' מפקד איו"ש
משהב"ט-יל"ל-רמ"ח לתכנון התשתית
פיק' מרכז-ק. אג"מ
ע. קחל"ר להגמ"ר
אג"ת-רע"נ תשתית ופריסה
פיק' מרכז-מפק' העורף-קצין הגמ"ר
ההסתדרות הציונית העולמית-חט' ההתיישבות-מר אריה מאיר(רח' קפלן 17 ת"א)
מפצ"ר-רע"נ הדין הבינלאומי

הנדון : אתור "לבונה"

כללי

1. מאושר בזאת להעביר לרשות הגורם המיישב כ - 500 דונם אדמות מדינה מתוך כ - 1000 דונם הכלולים באתור "לבונה".

2. מדובר בשטח שאין בו כיום כל עיבוד בפועל והשעיבוד בו בעבר הוא מערי, זאת בהתאם לחוו"ד משרד המשפטים מתאריך 30.11.'9

3 להלן פירוט הפעולות שעל מפק' איו"ש לנקוט באשר ל - 500 הדונם הנ"ל :-
א. קמ"ט אפוטרופוס במפק' איו"ש יוציא תעודה המכריזה על השטח הנ"ל כעל אדמות מדינה, ויודיע על כך למוכתרים בסביבה.
ב. במקביל יש לסמן את גבולות השטח המאושר ע"י מודד מוסמך.
ג. העברת השטח לרשות הגורם המיישב תתבצע באמצעות כתב הרשאה שיוצא ע"י קמ"ט אפוטרופוס במפק' איו"ש.
ד. לא תעשה כל עבודה בתחום אדמות המדינה הנ"ל, לפני תום חודש מפרסום ההודעה כמפורט בסעיף קטן א' וסימון הגבולות, וזאת על מנת לאפשר הגשה ערעורים על קביעת קמ"ט אפוטרופוס.
ה. תחילת עבודה באתור גם בתום חודש מהפרסום, מחייבת קבלת אתור אג"מ מב"ת.

4. מודגש בזאת שאין עדיין החלטת ממשלה על הקמת ישוב באתור לבונה.

5. נא טיפולך בהתאם

שא-טה

שמואל אורנבוי , סרן
קמ"ב ממשל צבאי
בשם ראש הענף

ש מ ו ר

מטכ"ל / אג"מ / מב"ת
ענף ממשל צבאי
טל' 2737
תפיסות כללי- 2562
כסלו תש"מ
דצמ' 1979

4

אל: ורלייש סגן שר הבטחון

לשכ' ר' אג"מ- מב"ת

סגן ר' אג"מ- מב"ת

משהב"ט/יל"ל/רמ"ח תכנון תשתית

הנדון: התיישבות באזורי הממשל

1. בהתאם להנחייתכם, מצ"ב 4 טבלאות המפרטות:-

א. נספח א'- רשימת 20 הישובים שאושרו להקמה ע"י הממשלה ופירוט שלבי הטיפול והביצוע.

ב. נספח ב'- רשימת הישובים שאושר להרחיבם.

ג. נספח ג'- רשימת 11 האחזויות בתחום אזורי הממשל, המיועדות לאזרוח.

ד. נספח ד'- רשימת ישובים המיועדים להקמה בגושי ההתישבות הקיימים וטרם אושרו ע"י הממשלה.

2. מסמך זה הוכן בתאום ובשיתוף עם משהב"ט/יל"ל/רמ"ח תכנון תשתית.

3. לידיעתכם.

שא/טה

שמואל אנגבורי, סרן
קמ"ב ממשל צבאי
בשם ראש הענף

ש מ ו ר

מדינת ישראל
משרד הבטחון

לשכת מתאם הפעולה בשטחים

תאריך כסלו תש"מ
דצמ' 1979

מס' גמ-2(3)

4135

שליש צבאי לשהב"ט
רל"ש סגן שהב"ט

הנדון: **ישובים ישראליים בשטחים - נתונים**

1. מצ"ב טבלת נתונים המפרטת את מספר הישובים הישראליים בשטחים, מספר התושבים וגודל השטח.

2. לעיונך.

ב ב ר כ ה

אפרים מנור רס"ן
ראש הלשכה

/פש

לשכת שר הבטחון

הקריה, כ"ג בכסלו תשים
13 בדצמבר 1979

ק/

011459

שמור
דחוף

ראש לשכת מתאם הפעולה בשטחים

ראש לשכת טגן שר הבטחון
שליש הרמטכ"ל
ראש לשכת עוזר שר הבטחון לבטחון לאומי

הנדון: גבעה 662

בהמשך לשיחה טלפונית

יש להתחיל מיד בביצוע עבודות בגבעה 662, ובהכשרת דרך הגישה ברוחב 3 מטר בהתאם לתואי המופיע בהסדר המקרקעין, ובלא לחרוג ממנו.

אריה שור - רס"ן
שליש שר הבטחון

/רר

סעיף 9
נפלי הנח"ל

מדינת ישראל

משרד הבטחון
אגף הנוער והנח"ל
תל-אביב

ח.י.ח
פקודות

תאריך 13/11/67

אג"ת / לשכת סגן שר הבטחון

מירא
[illegible]

ה' ששון נפל הכנס [illegible]

לשאלתך, הריני להבהיר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] מספר [illegible] ([illegible])
בנח"ל. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] הנח"ל [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] בנח"ל.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
לנח"ל [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

בברכה
[illegible]

רחוב קרליבך 31 ת"א, טל. 29 06 79 - 29 06 86

ש מ ו ר

משרד היחידה המחלקה		הבטחון לאומי התשתית
טל.		4393
מנ	- 2 -	330
ט"ז	תשרי	תש"מ
8	אוק'	1979

רלייש ס' שהב"ט
רלייש ע' שהב"ט לבטחון לאומי
1001

הנדון: נוהל תכנון להעלאת ישובים

1. הנוהל שעובד והוכן על ידיבו עבר סיבוב התיחסויות (כולל אגף הנוער והנח"ל) ותוקן בעקבותיו.

2. חלק מהגורמים הגיבו רק עתה (אג"מ/מבצעים, הסוכנות, משרד הבינוי ומפקדת קחל"ר) - ולכן מצאתי לנכון לערוך סיבוב נוסף לעדכון הנוהל.

3. להערכתי תהיה הצעה סופית של הנוהל מוכנה עד 25 לחודש זה.

דן סתו, אל"מ
רמ"ח לתכנון תשתית
הבטחון הלאומי

דס/אז

ת.ו.
25.10
ת.ו.
ש מ

מדינת-ישראל

התקבל- 1979	
תוק בתיק	
02 -08- 1979	
לעיון	

משרד הבטחון
אגף הנוער והנח"ל
תל-אביב

תאריך ד' אלול תשלייט
29 אוגוסט 79
698 ב/4/

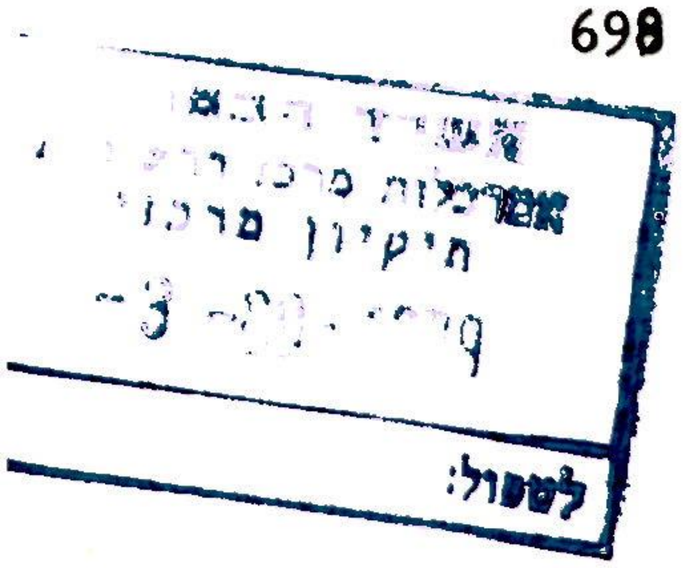

אל:
סגן שר הבטחון
אליים דן סתיו - היחידה לבטחון לאומי

הנדון: נוהל תכנון להלאת ישובים
נמט של מכותב ב' מג-2-4393 מיום 12.8.79

1. הנני מפנה תשומת לבכם לנוהל שנקבע בשעתו ע"י סגן השר בנוהל - אצ/186 מיום 15.8.77.

2. הנני עומד בתוקף על קיום הנוהל הישן אשר יש לשלבו בהצעת הנוהל החדש במידה ויאושר.

3. אני ממליץ בפני סגן השר ורמ"ח לתכנון תשתית ביח' לבטחון לאומי לנצל את נסיונו של ראש אגף הנוער והנח"ל ולשתפו בכל נושאי ההתישבות המתקיימים במשרד הבטחון.

ב ב ר כ ה,

רפאל שפר
ראש האגף

רחוב קדליבך 31 ת"א. טל. 29 06 79 - 29 06 86

ש מ ו ר

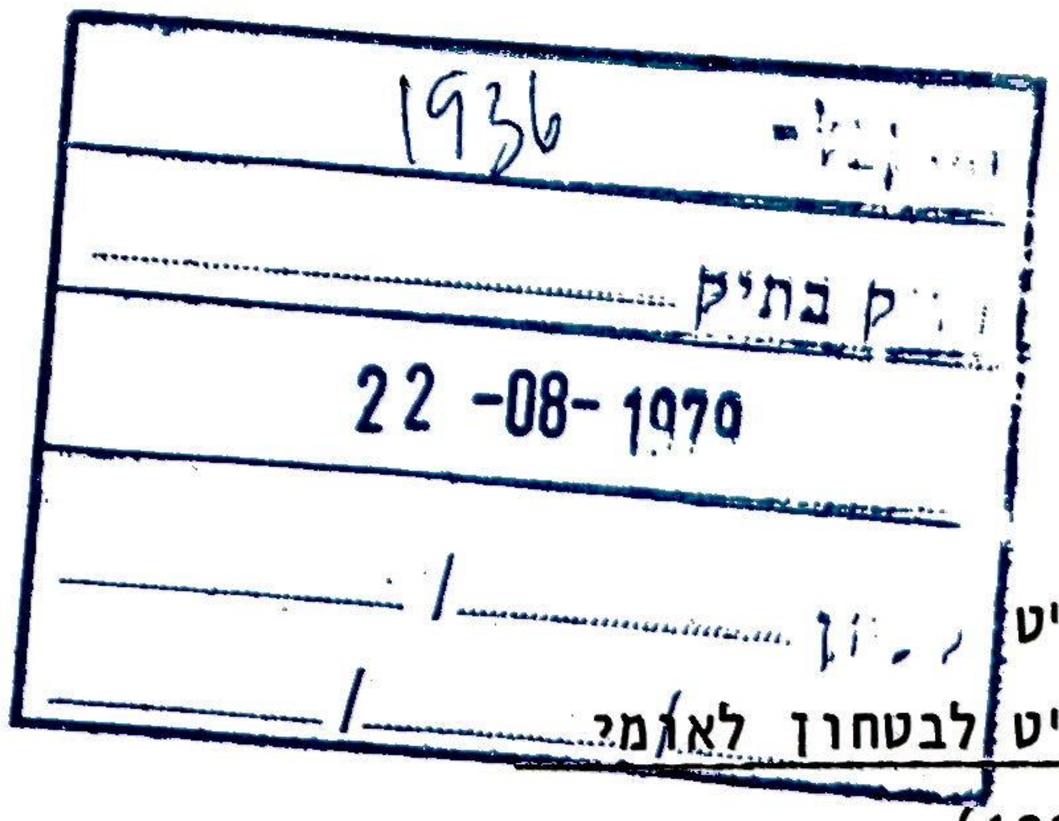

משרד הבטחון		
היחידה מחלקת	לבטחון תכנון	לאומי התשתית
טל'		4393
מג -	2 -	237
רט'	אב	תשל"ט
22	אוג'	1979

סי שהב"ט

עי שהב"ט לבטחון לאומי

1001 (130)

הנדון: נוהל תכנון להעלאת ישובים

1. רצ"ב הצעה מסוכמת לנוהל כנ"ל כפי שהופצה לגורמי מעהב"ט להתיחסות.

2. הנוהל כולל, כנספח, תקן למרכיבי בטחון בישובים(ישובי קו העימות, ישובים בשטחים וישובים עורפיים). תקן זה הועבר בנפרד לאישור של מפקדת קחל"ר.

3. הצעתי כי סיכום הבושא ומתן גושפנקא לנוהל ולתקן ייעשו בדיון בראשות סי שהב"ט.

דס/אל

דן רמ"ח הבטחון

סתו לתכנון

אל"מ תשתית הלאומי

ש מ ו ר

ש מ ו ר

משרד היחידה המחלקה		לבטחון לתכנון	הבטחון לאומי התשתית
טל.			4393
מג	-	2	- 223
י"ט		אב	תשל"ט
12		אוג'	1979

ע' ר' אג"מ
סי ר' אג"מ/מב"ת
אג"ת/ענף תשתית ופריסה
ר' אגף הנוער והנח"ל
אג"מ/מבצעים/ענף אבטחת פנים
מפקדת קחל"ר/ענף התישבות והגמ"ר
מפקד הנח"ל
עורף פיקוד צפון
עורף פיקוד מרכז
עורף פיקוד דרום
10 (130)

הנדון: נוהל תכנון להעלאת ישובים

1. כסיכום לנוהלי עבודה שהתגבשו במעהב"ט בנושא זה, ועם הקמת היחידה לבטחון לאומי במשהב"ט, מצ"ב הצעה לנוהל כנ"ל.

2. הצעת הנוהל כוללת נספח של תקן למרכיבי הבטחון בישובים. תקן זה נערך על סמך הצעות ועמ"ט של מפקדת קחל"ר.

3. הנוהל, עם סיכומו ואישורו ע"י סי שהב"ט, יכלל בהוראות מערכת הבטחון (המ"ב).

4. אבקש התיחסותכם, לקראת דיון שיזומן בנושא זה.

דס/אז

דן סתו, אל"מ
רמ"ח לתכנון תשתית
הבטחון הלאומי

ש מ ו ר

ש מ ו ר

נוהל תכנון להעלאת ישובים

מ ט ר ה

1. מטרת מסמך זה לקבוע את נוהלי עבודת המטה בין מערכת הבטחון לבין המוסדות המיישבים ובתוך מערכת הבטחון בנושאי תכנון ההתישבות האזרחית/צבאית החל משלב הייזום ועד לשלב עליית המתיישבים על הקרקע.

כ ל ל י

2. המושג התיישבות במסמך זה מתייחס לכל צורות ההתישבות האזרחית/בטחונית המוכרת-ערים, ישובים/מושבים, ריכוזים תעשייתים, האחזויות/ומאחזים צבאיים וצורות התיישבות אחרות.

3. מסמך זה מבדיל בשלבי הפעולה השונים, בגופים המופקדים על הטיפול ובנהלים כאשר הקמת הישוב הנה בתוך תחומי הקו-הירוק(ישראל שלפני 1967) ובין הקמת ישוב מעבר לקו-הירוק, היינו בתחומי יהודה, שומרון, חבל עזה ורמהייג.

הגורמים המטפלים בנושא ההתישבות

4. הגורמים האזרחיים:-

א. וועדת שרים:

ועדת השרים להתישבות (הוועדה המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית) מהווה הדרג עליון והגורם הממשלתי המחליט על מדיניות ההתישבות ותהליך ביצועה.

וועדה זו יכולה למנות וועדת תכנון מכינה לנושאים מסוימים (מטעמים של הקף הבעיה, ריבוי הגורמים המעורבים או שיקולים אחרים).

ב. המוסדות המישבים הבאים במגע עם מעהבייט:-

1) הסתדרות הציונית/הסוכנות היהודית - חטיבת ההתישבות.
2) משרד הבינוי והשיכון - המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים.
3) משרת התמיית.
4) משרדי הממשלה/מוסדות אחרים (לפי הצורך/המקרה).

ג. תנועות ההתישבות - הבאים במגע עם מעהבייט באמצעות המוסדות המישבים.

ד. גורמים נוספים - לפי המקרה.

5. גורמי מעהבייט:-

א. גורמים הפועלים עפייי הנחיות סגן שר הבטחון:-

1) היחידה לבטחון לאומי/המחלקה לתכנון התשתית.
2) מתאם הפעולות בשטחים.
3) אגף בינוי ונכסים (בויינ).
4) אגף הנוער והנחייל.
5) גורמים אחרים לפי הצורך.

ב. גורמי צה"ל הפועלים עפ"י הנחיות סגן ה-רמטכ"ל:-

1) אגף תכנון (אג"ת).
2) אגף אפסנאות (אג"א).
3) אג"מ/מב"ת.
4) אג"מ/מה"ד.
5) אג"מ/מבצעים.
6) מקחל"ר.
7) הפיקוד המרחבי (מפקי הפיקוד, מפקי ערף, מפקי האיזור).
8) פיקוד הנחייל.
9) גורמים אחרים לפי הצורך.

6. <u>שלב היידום</u>

א. היוזמה להקמת ישוב - כולל הצעה לקביעת האתר וחלופותיו, עיתוי ההקמה, צורת ההתישבות והגוף המישב - יכולה לבוא הן מהגופים המישבים האזרחים והן מגופי מערכת הבטחון, אשר מעונינים בהקמת הישוב עקב אחד, או יותר, מהצרכים:
   - התישבות עירונית.
   - התישבות חקלאית.
   - התישבות תעשייתית.
   - התישבות מעורבת.
   - התישבות למטרות אסטרטגיות/בטחוניות.

ב. היחידה לבטחון לאומי/המחלקה לתכנון התשתית תהיה הגוף המרכז את המטה במערכת הבטחון לבדיקת היזמה לקראת קביעת עמדת מערכת הבטחון בוועדת השרים או בוועדת תכנון מכינה מטעם וועדת השרים.

ג. עבודת המטה במערכת הבטחון תהיה אחידה לכל צורות ההתישבות ולכל אזורי ההתישבות, למעט הגופים שישותפו בעבודת המטה בהתאם למקום ההתיישבות בתחומי ה"קו הירוק" או באיזורי יהודה, שומרון, חבל עזה ורמה"ג.

ד. ההצעה להקמת ישוב תופנה למשהב"ט/היוזידה לבטחון לאומי/מחי תכנון התשתית ותבחן על ידה:-
   - בדיקה לאור תכניות ארציות קיימות.
   - בדיקה כי אין בהצעה פגיעה בתכניות קיימות של מעהב"ט.

ה. יוכן מסמך מטה בו יצוינו כל הפרטים הנדרשים מטעם היידם ושיקולי מערכת הבטחון.
המסמך יופץ אל:-
   - משהב"ט/מתאם הפעולות בשטחים (ביוזמה להתישבות באיזורי יהודה, שומרון, חבל עזה ורמה"ג).
   - משהב"ט/אגף הנוער והנח"ל (לפי הצורך).
   - משהב"ט/אגף בינוי ונכסים.
   - צה"ל/אג"ת.

אגף התכנון יהיה גורם המטה הפועל מטעם סי הרמטכ"ל לגיבוש עמדת גופי צה"ל השונים (כמפורט בסעיף 5ב לעיל).
עמדת צה"ל, לאחר גיבושה ואישורה ע"י סי הרמטכ"ל, תועבר ליחי לבטחון לאומי.

ו. היחידה לבטחון לאומי תעבד הצעה מסוכמת בה ישולבו כל השיקולים והעבירה לאישור סי שהב"ט.

ז. לאחר קבלת האישור של סי שהב"ט תועבר עמדת מערכת הבטחון בענין ההתישבות המוצעת לוועדת השרים.

7. <u>שלב ההחלטה</u>

א. עמדת מערכת הבטחון, על המלצותיה והערותיה, תובא לדיון בוועדת השרים להתישבות (או בשלב מוקדם של וועדה מכינה), ויחד עם נתוני משרדי הממשלה האחרים תהווה בסיס לדיון והחלטת וועדת השרים.

ב. וועדת השרים תאשר הקמת הישוב תוך פרוט האתר, העיתוי, המסגרת התקציבית וסוג ההתישבות המשוערים.

ג. עם קבלת החלטה חיובית של וועדת השרים יורה סגן שר הבטחון באשר לתהליך השתלבות מעהב"ט בתכנון הישוב:

. יביא את אישור הקמת הישוב לידיעת:
- צה"ל - סגן הרמטכ"ל.
- משהב"ט - מתאם הפעולות בשטחים(ישוב באיזורי יהודה, שומרון, חבל עזה ורמה"ג).
- גורמים אחרים(לפי הצורך).

. ינחה את היחידה לבטחון לאומי/מחי תכנון התשתית באשר ל:

1) מדיניות מערכת הבטחון הנקוטה לגבי התישבות ספציפית זו.
2) הנחיות לגבי מיקום והתפתחות הישוב המוצע.
3) לו"ז מבוקש לתכנון תהליך ההקמה.
4) הנחיות כלליות להקצאת אמצעים מתוך מעהב"ט/צה"ל.
5) הגופים האזרחיים המתישבים.
6) הנחיות נוספות אחרות, לפי המקרה.

הנחיות אלו יהוו הנחיות לשלב הבא: שלב התכנון.

8. <u>שלב תכנון הישוב</u>

תכנון הישוב יתבסס על הנחיות סי שהב"ט (סעיף לג' לעיל). שילוב מעהב"ט בתכנון ירוכז ע"י היחידה לבטחון לאומי/מחי תכנון התשתית ויבוצע במסגרת שלושה פורומים:-

א. ועדת מיקום - לצורך איתור מדויק של מקום הישוב, תחום הישוב, דרכי הגישה ומערכות התשתית לישוב.

הרכב:- מרכז: היחידה לבטחון לאומי
משתתפים : אג"ת, הפיקוד המרחבי, פיקוד הנח"ל (כשמדובר בהאחזות נח"ל) אג"מ/מב"ת (כשמדובר באיזורי יהודה, שומרון, חבל עזה ורמה"ג), הגורם הבונה, הגורם המישב.

ב. ועדת תכנון פרוגרמה ופריסה - לצורך קביעת הפרוגרמה של האכלוס, המשך הבניה, להנחיה ולאישור התכנית הפיזית של הישוב.

הרכב:- מרכז: הגורם הבונה.
משתתפים : הגורם המישב, היחי לבטחון לאומי, אגף הנוער והנח"ל (כשמדובר בהאחזות נח"ל) אג"מ/מב"ת (כשמדובר בישוב באיזורי יהודה שומרון, חבל עזה ורמה"ג) הפיקוד המרחבי ומפקי קחל"ר.

ג. וועדת טיווג ופרוגרמה בטחונית - לצורך סיווג הישוב מבחינה בטחונית וקביעת מרכיבי הבטחון הנדרשים. וועדה זו תפעל על פי תקן לנושאי הבטחון בישובים - המצורף כנספח לנוהל זה.

הרכב:- מרכז: מפקדת קחל"ר.
משתתפים : הפיקוד המרחבי, אג"מ/מב"ת, אג"מ/מבצעים, אג"ת, היחי לבטחון לאומי-הגורם הבונה והגורם המישב.

9. <u>שלב הביצוע</u>:-

א. <u>החלטה על הביצוע בשטח</u> - לגבי הישובים בשטחים יש לקבל, באמצעות מתאם הפעולות בשטחים, את אישור שר הבטחון לתחילת ביצוע הקמת הישוב, (במידה שהישוב הוא בתחום הקו הירוק אין צורך באיזור זה). הסכמת נציג משהב"ט בועדות המיקום/הסיווג היא הסכמת מערכת הבטחון לביצוע היושב בתחום קו הירוק בלבד.

ב. <u>הנחיות סגן שר הבטחון</u> - לאחר קבלת אישור שר הבטחון ינחה סי שהב"ט את הגורמים הנוגעים במערכת הבטחון כדלקמן:-

1) משהב"ט - היחידה לבטחון לאומי
2) צה"ל - סגן ה-רמטכ"ל

ג. הכנת התכנית - משהב"ט/היחי לבטחון לאומי/המח' לתכנון התשתית, תתאם את הנחיות הביצוע המסכמות בתוך מערכת הבטחון ומחוצה לה, בשיתוף עם הגורמים שלהלן:-

1) מטכ"ל/אג"ת.
2) הגורם המיישב/המתיישב.
3) אגף הנוער והנח"ל - אם הישוב המיועד הוא מאחז או היאחזות או מאחז נח"ל.
4) מקחל"ר.
5) אג"מ/מב"ת -אם הקמת הישוב באיזורי יהודה, שומרון, חבל עזה ורמה"ג.
6) אג"מ/מבצעים.
7) הפיקוד המרחבי.
8) מטכ"ל/אג"א.
9) פיקוד הנח"ל - אם הישוב המיועד הוא מאחז או היאחזות נח"ל, או איזרוח מאחז/היאחזות.
10) גורמים נוספים.

ד. הנחיות הביצוע יסוכמו ויועלו במרוכז ע"י אג"ת להמלצות והערות סגן ה-רמטכ"ל.

ה. לאחר מכן יועלו הנחיות הביצוע ע"י היחי לבטחון לאומי לאישור סגן שר הבטחון.

ו. <u>אישור והפצת פקודות</u> - סגן שהב"ט יפיץ אישורי מערכת הבטחון לגורמים שלהלן:-
<u>בנושאים צבאיים</u> - למטכ"ל/אג"מ - לביצוע ע"י זרועות המטה, החילות והפיקודים.
<u>בנושאים אזרחיים</u>- ליחידה לבטחון לאומי לביצוע ע"י הגופים המיישבים, הגופים הבונים וגופים אזרחיים אחרים.

10. שלב העליה על הקרקע (אכלוס)
(שלב זה בנוהל מתיחס רק לישובים באיזורי יהודה, שומרון, חבל עזה ורמה"ג).

א. הגורם המישב יודיע את בקשתו לעלות על הקרקע. הבקשה תופנה ל-אג"מ/מבת.

ב. אג"מ/מב"ת יעלה הבקשה לאישור סגן ה-רמטכ"ל, ה-רמטכ"ל ושר הבטחון, לאחר קבלת עמדת הגורמים שלהלן:-

1) היחידה לבטחון לאומי.
2) אג"ת.
3) הפיקוד המרחבי.

ג. לאחר קבלת אישור שר הבטחון, יפיץ אג"מ/מב"ת את דבר האישור לגורמי צה"ל ולגורם המישב.

11. מעקב, סיוע ודיווח

א. גורמי צה"ל/משהב"ט (כל אחד בתחומו) יגישו את הסיוע והאמצעים כפי שהוכתב על ידי רמות ממונות בשלבים שפורטו לעיל.

ב. גורמי מערכת הבטחון ינהלו מעקב תקופתי אחר קידום ההתישבות.

ג. גורמי מערכת הבטחון ידווחו לסי שהב"ט באמצעות היחי לבטחון לאומי.

לוטה: נספח א': פרוט תקן לנושאי הבטחון בישובים.

פירוט נושאים וא[illegible]וח לביצוע מירבור ונבנים למיגון ואנ[illegible] ישובים:-

- ישובי קו העימות
- ישובים בשטחים (אזר"ע, איו"ש, מרש"ל)
- ישובים לאורך הקו הירוק וישובים מבודדים

הנושא	פירוט	הגורם האחראי לבצוע (1)	ישובים במקום קבע			ישובים במקום ארעי			הערות
			ישובים בקו העימות	השטחים	מבודדים	ישובים בקו העימות	השטחים	מבודדים	
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
מערכת אבטחה	א. חשיפה	ג.ב.	תואי 13 מטר	+	+	לצורך הגידור בלבד	+	+ דו"ש	
	ב. גידור	ג.ב.	רשת + דו"ש	+	+	דו"ש כפולה	+		
	ג. תאורת בטחון	ג.ב.	היקפית	+	-	סביב למחנה מגורים	+	-	
	ד. דרך/כביש מערכת	ג.ב.	(*) ריבוד+מצעים	+	-	-	-	-	(*) רצוי לשלב עם כבישים משקיים.
	ה. מגדלי/עמדות שמירה	ג.ב.	(*) 4-6	+	+	-	-	-	(*) בהתאם להיקף הישוב.
	ו. סוכות שומר	ג.מ.	(*) 2-3	+	+	(*) 2-3	+	+	(*) ביסוב קבע ניתן למצן בגבעונים.
מערכת קשר אלחוטית	א. מכשיר נייח דו-ערוצי	ג.מ.	1	+	+	1	+	+	לקשר עם הגורם הבטחוני המרחבי.
	ב. מכשירים ניידים לרכב	ג.מ.	1	+	-	1	+	-	
	ג. מכשירים נישאים	ג.מ.	5	2	-	(*) 2		-	(*)בהתאם להתניתחדת המשקית.
מערכת קשר בין המקלטים	מכשירי קשר בין המקלטים והמיקלט הפיקוד	(*) ג.מ. (*) ג.ב.	בהתאם לפריסת המקלטים	-	-	-	-	-	(*) התקנה (*) הכנת צנרת תת קרקעית למקלטים
טלפון	קווים אזרחיים	ג.מ.	בצוע	+	+	+	+	+	
מערכות כריזה	א. נקודות הפעלה	ג.מ.	(*) 2-3	-	-	-	-	-	(*) בהתאם לפריסת הישוב.
	ב. מוקדי רמקולים	ג.מ.	(*) 1-2	-	-	-	-	-	(*) כנ"ל ותקן בישובים קדמיים בלבד בהחלטה מיוחדת לגבי כל ישוב בנפרד.
מערכת אזקה והפירה	א. אזעקן השמלי	ג.מ.	בהתאם לפריסת הישוב	+	+	1	+	+	הנחיה מפורטת תינתן לגבי כל ישוב ע"י מקחל"ר ר"ע"נ קשר.
	ב. צופר ידני	ג.מ.				1	+	-	

(1) ג.ב. = גורם בונה
ג.מ. = גורם מיישב

פירוט נושאי אזורים לביצוע הערכות ונתונים למיגון את ישובים:-

- ישובי קו העימות
- ישובים בשטחים (אזר"ע, איו"ש, מרש"ל)
- ישובים לאורך הקו הירוק וישובים מבודדים

הנושא	פירוט	הגורם האחראי לבצוע	ישובים במקום קבע			ישובים במקום ארעי			הערות
			ישובים בקו העימות	השטחים	מבודדים	ישובים בקו העימות	בשטחים	מבודדים	
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
דרכים חקלאיות בטחוניות		ג.מ.	(*) 2 ק"מ	(*)+	-	-	-	-	(*) ידון בנפרד לגבי כל ישוב
מבנים יעודיים	א. מחסן נשק	ג.ב.	תקני (24 מ"ר)	+	+	התאמת מבנה בישוב ע"י חיזוק פתחים.	+	+	פירוט ראה נספח חדרי נשק.
	ב. מחסן תחמושת נפיצה	ג.ב.	מחסן תקני	+	+	בור בלבד	+	+	
	ג. מחסן ציוד הג"א והג"ס	ג.ב.	מחסן תקני	+	+	אחסון ארעי	+	+	
	ד. סככת אמבולנס	ג.ב.	סככה תקנית	+	+	סככה ארעית	+	+	
	ה. מגורי שומרים	ג.ב.	מבנה קבוע עם שרותים לשומרים. (2 חדרים)	+	-	הקצאת מגורים במתכונת מגורי המתישבים.	-	-	
מיגון	א. מקלוט למבני מגורים	ג.ב.	בהתאם לקה"ק פקי 21	+	- (*)	-	-	-	(*) מיקלוט עירפי.
	ב. מיקלוט למבני צבור	ג.ב.			-(*)	-	-	-	(*) מיקלוט עורפי.
	ג. מיקלוט לבתי ילדים ומוסדות חנוך	ג.ב.				חד"ב משוכפץ באזור מבני הילדים.	+(*)	-	(*) בתי ילדים וכתות לימוד יבנו בבניה בטחונית (קשיחה) וישמשו כמחסה.
	ד. מיקלוט באזור המשקי	ג.מ.				-	-	-	
	ה. מיגון בית גנרטור	ג.ב.	מבנה תקני	-	-	-	-	-	
	ו. מיגון מיכלי מים ודלק לחרום	ג.מ.	בתאום עם מל"ח	-	-	-	-	-	
	ז. קירות מגן לאמבולנס	ג.ב.	ברמה"ג בלבד	-	-	-	-	-	

פירוט נושאים ואחריות לביצוע מערכות ובנינים למיגון ואבטחת ובים:-

- ובי קו העימות
- ישובים בשטחים (אזוריע, איו"ש, מרש"ל)
- ישובים לאורך הקו הירוק וישובים מבודדים

הנושא	פירוט	הגורם האחראי לבצוע	ישובים במקום קבע			ישובים במקום ארעי			הערות
			ישובים בקו העימות		מבודדים	ישובים בקו העימות		מבודדים	
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
הגנה בטחונית אמצעים וציוד עדכני	מבני הישוב	ג.ב.	בהתאם לקה"ק פק+20	-	-	-	-	-	
	א. גנרטור חרום למערכת התראה	ג.מ.	לביצוע	+	-	-	-	-	
	ב. אמבולנס	ג.מ.	לביצוע	+	+	אמבולנס או קישור אמבולטורי	+	-	
	ג. גרור חילוץ	ג.מ.	תקני	+	+	+	+	+	
	ד. ציוד למקלטים	ג.מ.	אלמנטרי	+	+	-	-(*)	אלמנטרי	(*) ראה נספח - פירוט.
	ה. ציוד הג"ס	ג.מ.	אלמנטרי	+	+	אלמנטרי	+(*)	+	(*) ראה נספח.
	ו. ערכת ע"ר	ג.מ.	תקן קופ"ח	+	-	תקן קופ"ח	+	+	
	ז. משאבות למקלטים	ג.מ.	תקן קחלי"ר	+	+	-	-	-	
	ח. מזגנים/וונטות למקלטים	(*) ג.מ.	בישובי עמק הירדן	-	-	-	-	-	(*) רכישה והתקנה.
		(*) ג.ב.	בקעת הירדן והערבה	-	-	-	-	-	(*) הכנת תשתית להתקנה במקלטים.
	ט. מערכות חימום למקלטים	(*) ג.מ.	בישובי רמה"ג וגבול לבנון	-	-	-	-	-	(*) רכישה והתקנה.
		(*) ג.ב.	-	-	-	-	-	-	(*) הכנת תשתית להתקנה במקלטים.
	י. דיפון טרקטורים	ג.מ.	בהתאם לתקן ראשוני של הישוב.	+	+	בהתאם לתקן ראשוני של הישוב	+	+	באזורים בהם נדרש ע"י הצב

סגן שר-הבטחון

15.8.77
אצ/186

- מ ו ג ב ל -

שר החקלאות
שר הבינוי
יו"ר חטיבת ההתישבות בהסתדרות הציונית
יו"ר המרכז החקלאי
ראש המטה הכללי
ראש אג"מ
מנכ"ל משהב"ט
ראש אגף התכנון
ראש אגף הנוער והנח"ל

הנדון: נוהל - הקמת האחזויות נח"ל ואזרוחן

1. נוהל זה נובע מהעברת תפקידי יחי מתאם ההתישבות במשרד הבטחון לאחריות ראש אגף התכנון (ראש אג"ת) המשותף למשרד הבטחון ול-מטכ"ל.

2. ראש אג"ת בתאום עם ראש אגף הנוער וה-נח"ל יכין המלצות להאחזויות ומאחזי נח"ל ולאזרוחן.

3. ההמלצות תעובדנה בתאום עם מטכ"ל/אג"מ, עם תנועות ההתישבות, המוסדות המישבים (חטיבת ההתישבות בהסתדרות הציונית, המרכז החקלאי, המנהל לבניה כפרית במשרד השיכון).

4. ההמלצות תתיחסנה למיקום, ארגון, לוח זמנים, תשתית, עלות הקמה.

5. ההמלצות לאחר שתוסכמנה במטה הכללי תוגשנה לסגן שר-הבטחון ולאחר סיכומן תוצגנה ע"י סגן שר-הבטחון בועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית, לשם אישורן וקביעת הגורמים המבצעים.

6. ראש אגף הנוער והנח"ל ישתתף בכל הדיונים הנוגעים להאחזויות ומאחזי נח"ל.

7. לאחר קבלת ההחלטה על הקמת האחזות נח"ל, יוציא סגן שר-הבטחון ל-מטכ"ל ולאגף הנוער והנח"ל פקודת הקמה, אשר תקבע את כל הפעילויות הקשורות בהקמת ההאחזות.

8. ראש אגף הנוער והנח"ל יתאם מטעם משרד הבטחון את כל הגורמים הקשורים לביצוע הקמת האחזות נח"ל.

מרדכי צפורי
סגן שר-הבטחון

ש מ ו ר

משרד הבטחון היחידה לבטחון לאומי מחלקת תכנון תשתית
טל' 4393
מנ - 2 - 352
גי' חשון תשי"מ
14 אוק' 1979

ס' שהב"ט

ע' שהב"ט לבטחון לאומי
1001 , 1015

הנדון: הקמת ישובים ופעולות בניה ביהודה בשומרון, ברמה"ג ובחבל עזה

1. מצ"ב, בנספחים, טבלאות מעודכנות המפרטות את מצב הבניה בישובי השטחים.

2. הפירוט הוא כדלקמן:

א. נספח א'- ישובים קיימים- אילו שבהם מתבצעת בנייה, וכאילו שבהם אין כל בנייה כעת.

ב. נספח ב'- ישובים שלאחרונה אושרה הקמתם, פירוט תאריכי האישור ומצב הבנייה, כולל האחזויות נח"ל.

3. טבלה מורחבת שתכלול גם פרטים על קרקע ואוכלוסיה נערכת על ידינו.

דן סחרו אליים
רמ"ח לתכנון תשתית
הבטחון הלאומי

דס/אל

ש מ ו ר

ש מ ו ר

ישובים קיימים

נספח אי

מס'	הישוב	תאריך הקמה	מצב הבניה	הערות
סידי	א	ב	ג	ד
	א. רמת הגולן			
1.	גשור ב' (נטור)	ינו' 78	40- יחידות קבע+מבני ציבור	
2.	מעלה גמלא	*	48- יחידות קבע+מבני ציבור	
3.	יונתן	*	48- יחידות קבע+מבני ציבור	
			30- יחידות זמניות	
4.	שעל	*	42- יחידות קבע+מבני ציבור	
			12- יחידות זמניות	
5.	הר אודם	*	30- יחידות קבע+מבני ציבור	
			12- יחידות זמניות	
6.	אורטל	*	36- יחידות קבע	
7.	אפק	*	12- יחידות קבע	
8.	מבוא חמה	*	12- יחידות קבע	
9.	גשור	*	20- יחידות זמניות	
10.	נווה אטיב	*	10- יחידות קבע	
11.	קשת	*	10- יחידות קבע	
12.	נחל שיאון (פשכול)	יולי 78	-	האחזות נחייל
13.	אבני איתן	*	-	
14.	אליעד	*	-	
15.	אלרום	*	-	
16.	אניעם	*	-	
17.	בני יהודה	*	-	
18.	גבעת יואב	*	-	
19.	חיספית	*	-	
20.	חרוב	*	-	
21.	מרום גולן	*	-	
22.	נאות גולן	*	-	
23.	נוב	*	-	
24.	עין זיוון	*	-	
25.	רמת מגשימים	*	-	
26.	רמות	*	-	
27.	שניר	*	-	
28.	קצרין	*	בניית העיר	
	ב. יהודה ושומרון			
1.	ריחן	אוג' 77	-התחלת בינוי 40 יח' קבע ומוסדות ציבור.	
2.	שבי שומרון	אוק' 77	-	בתלות בפינוי שטחים של המחנה
3.	אלון מורה	יוני 79	-הכשרות קרקע ומבנים זמניים	בגייצ
4.	תפוח	ינו' 78	-	
5.	בית אל	אוק' 77	-בישיבה: השלמת תשתית למבנים זמניים	
			-בישוב: השלמת 90 יחידות זמניות	
6.	מעלה נחייל	ינו' 78	-	
7.	עפרה	*	-לפני התחלת 50 יחידות קבע ומוסדות -הוחל בעבודות עפר	

פני 1977

ישובים קיימים

נספח אי

מס'	הישוב	תאריך הקמה	מצב הבניה	הערות
סידי	א	ב	ג	ד
.8	קדומים	*	-השלמת 110 יח' זמנירת -2 כיתות וגן ילדים	בינוי מסיבי-בזלרת בפינוי המחנה-לא לפני אפר' 80
.9	קרני שומרון	אוק' 77	-השלמת 100 יח' במסגרת העיבור -התחלת 60 יח' קבע ומבני ציבור	
.10	אלקנה	מאי 77 *	-הקמת 80 יח' זמנירת ומוסדות ציבור	
.11	אריאל	ינו' 78	-השלמת 80 יח' זמנירת -התחלת 60 יח' קבע	
12	סלעית	דצמ' 77	-בניית 40 יח' קבע	האחזרם בחיל
13	נורה צוף - משטרה	אוק' 77	-	
.14	מתיכור	מרץ 79	-הוחל בהכשרה	
.15	גוש חורון (שילת,כפר רות)	*	-המשך בינוי הישובים	
.16	גבעון - מחנה זמני	אוק' 77	-השלמת 100 יח' זמנירת	
.17	בית חורון	אוק' 77	-	
.18	מעלה אדומים	אוק' 78	-עבודות עפר לביצוע העיר -28 יח' ומוסדות ציבור	
.19	מגדל עוז	*	-	
.20	כפר עציון	*	-12 יח' דיור	
.21	אלון שבות	*	-פיתוח ליח' דיור	
.22	הר גילה	*	-מדרשה צבאית - התחלת עבודה - משרדי החברה להגנת הטבע	
.23	חקוע	*	בניית 25 יחידות	
24	נעמ' טפ	*		האחזרם בחיל
	ג. בקעת הירדן			
.1	מצפה שלם	*	כ - 60 יחידות ומוסדות	
2	יפית	מאי 78 *	כ - 50 יחידות ומוסדות	
3	ייטב	*	כ - 25 יחידות ומוסדות	
.4	קליה	*	12 יחידות	
.5	מכורה	*	35 יחידות	
.6	בקעות	*	15 יחידות	
.7	גלגל	*	12 יחידות	
.8	ארגמן	*	10 יחידות	
.9	מכורה ב'	*	10 יחידות	
.10	מעלה אפריים	*	75 יחידות + מוסדות	
.11	ביתית	*	40 יחידות קבע-בעבודות גמר ופיתוח	
.12	שלח (מחולה ד')	אפר' 79	-	האחזרת נחיל
.13	נעמה	אפר' 79	-	האחזרת נחיל
.14	חמרה	*	-	
.15	מחגלה	*	-	
.16	משראה	*	-	
.17	נחיב הגדוד	*	-	
.18	פצאל	*	-	
.19	תומר	*	-	
.20	רועי	*	-	
.21	אלמוג	*	-	האחזרת נחיל
.22	כוכב השחר	*	-	"
.23	מבוא שילה	*	-	"
.24	רימונים	*	-	"
25	נ' יריחו	לפני 1977		

פואפוליות 7

35

ישובים קיימים

נספח א'

מס' סידי	הישוב	תאריך הקמה	מצב הבניה	הערות
	א	ב	ג	ד
	ד. חבל עזה			
.1	נצר חזני	*	הוספת 10 יחידות	
.2	קטיף	דצמ' 1977	השלמת מבני קבע	
.3	גני טל.	דצמ' 1977	השלמת מפני הקבע	
.4	גדיד	מרץ 1979	-	האחזרת נחיל
.5	נחל נצרים	*	-	"
.6	מורג	*	-	"
.7	כפר דרום	*	-	"

האחזות - 4

* לפני 1977

20 יקוח

ש מ ר ר

ישרבים שאושרר להקמה

נספח ב'

מס' סיד'	הישרב	תאריך האישרר	הגורם המיישב	מצב הבנייה	הערות
	א	ב	ג	ד	ה
	א. רמת הגולן				
.1	א תל אבו קטיף	מאי 79	חט' ההתישבות	–	–
.2	א סכך	אפר' 79	חט' ההתישבות	–	התקבלו במערכת הבטחון האיחורים המבוקשים ע"י הגורמים המיישבים והרחל בעמ"ט.
.3	א דבוסיה	אפר' 79	חט' ההתישבות	–	
4	א אלמה - קטע				
	ב. יהודה ושומרון				
	א סנור-בית חומתיים (דותן)	אפר' 79	חט' ההתישבות	לפני הכשרת דרך גישה	
.2	א שילה	אפר' 79	חט' ההתישבות	–	בתחום הישוב הקיים לא יעשו כל פעולות, בתחום הישוב החדש- בתוך כ-3 חודשים, עם גמר התכנון.
	א אחיה				
	א [illegible]				
.3	קרני שומרון ג' (צבא קבע)	אוג' 79	חט' ההתישבות	–	בדיקת אדמות סופית.
.4	א קרני שומרון ד'	אוג' 79	חט' ההתישבות	–	עמ"ט
.5	* מעלה אדומים ב'	מרץ 79	חט' ההתישבות	–	
.6	א אפרת	אפר' 79	מש' הבינוי	בוצעה גדר בקר	בג"ץ
.7	א אלון שבות ב'	מרץ 79	חט' ההתישבות	–	
.8	א קרית ארבע-חרסינה	מאי 79	מש' הבינוי	–	
	ג. בקעת הירדן (האחזרת נחייל)				
	נעמה	ינו' 79	חט' ההתישבות	מאהל	הוקמה ב-אפר' 79
.-	שלח	ינו' 79	חט' ההתישבות	מאהל	הוקמה באפר' 79
.3	רועי ג'	מרץ 79	חט' ההתישבות	–	מיקום מדויק יקבע בקרוב. עם הכשרת השטח ע"י הגורם, המיישב יעלה גרעין הנחייל.
	רועי ד ומרוך				
.4	* אלמוג ג'	מרץ 79	חט' ההתישבות	–	עם הכשרת השטח ע"י הגורם המיישב יעלה גרעין הנחייל
	גיתפים ירחו ב				
	ד. חבל עזה (האחזרת נחייל)				
.1	נחל גדיד	ינו' 79	חט' ההתישבות	מאהל ומבנים זמניים	הוקם בפבר' 79
.2	* קטיף ד'	מרץ 79	חט' ההתישבות	–	יוקם לאחר אוקטובר 79
.3	* זיקים א'	מרץ 79	חט' ההתישבות	–	
	א מרכז אזורי				

מדינת ישראל

משרד הבטחון

לשכת סגן שר־הבטחון

דף 1 מתוך 1 דפים

העתק ____ מתוך 4 העתקים

תאריך כו' אלול תשל"ט
18 ספטמבר 1979

מס' צ - 0089

סודי

ללא הרצ"ב שמור

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

הנדון: מדיניות להתישבות ביהודה בשומרון בחבל עזה וברמת הגולן

סגן שר-הבטחון מר מ. צפורי , מבקש להביא התיק המצ"ב לעיונו של היועץ המשפטי לממשלה.

בברכת שנה טובה,

אביחי בן-יעקב, רס"ן
ראש לשכת סגן שר-הבטחון

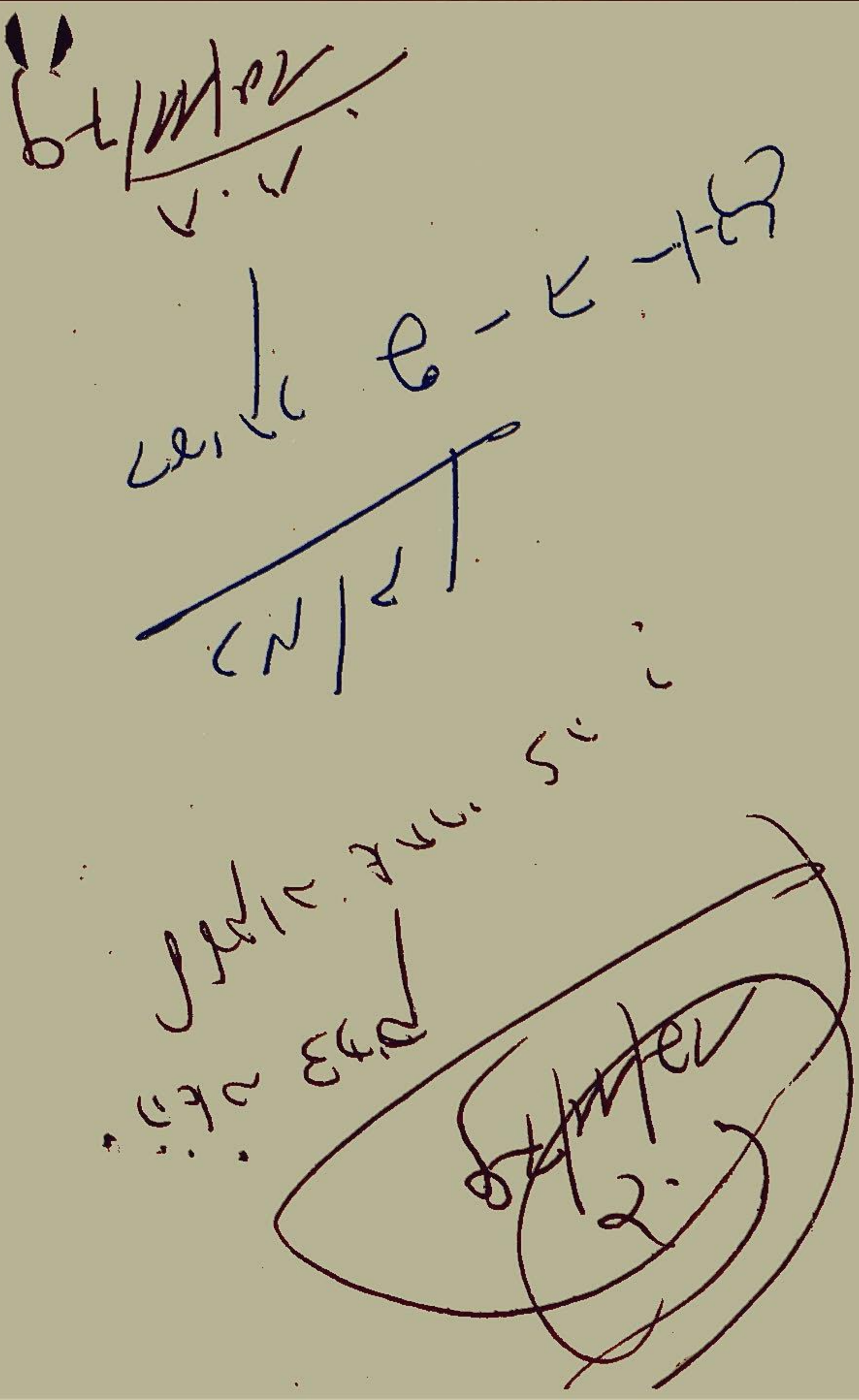

מ ד י נ ת י ש ר א ל
משרד הבטחון

לשכת סגן שר-הבטחון

- שמור -

יג'	תשרי	תשיים
4	אוקטובר	1979
אצ	-	2061

שליש הרמטכ"ל
ראש אגף הנוער והנח"ל
ע' יו"ר ועדת השרים להתישבות/אורי בראון
רל"ש ע' שר הבטחון לבטחון לאומי
מנכ"ל חטיבת ההתישבות בהסתדרות הציונית
רל"ש סגן הרמטכ"ל
רל"ש ראש אג"ת
רל"ש ע' ראש אג"מ
רמ"ח ממשל צבאי
רמ"ח לתכנון תשתית/משהב"ט

הנדון: נושאי התישבות

כ ל ל י

דיון בנושא מיקום סופי של ישובים ונושאי התישבות כלליים בבקעת הירדן ורמת הגולן נערך ב-3 אוקטובר 79 בלשכת סגן שר-הבטחון בהשתתפות:-

סגן שר-הבטחון , ע' שר הבטחון לבטחון לאומי, ראש אגף הנוער והנח"ל , ע' יו"ר ועדת השרים להתישבות , מפקד הנח"ל, רמ"ח ממשל צבאי, רמ"ח לתכנון התשתית משהב"ט, רע"נ תשתית ופריסה באג"ת, רע"נ אכסון מרכז בינוי.

1. להלן הנושאים שנדונו וסוכמו - בבקעת הירדן

א. ריחן ג' (דרומית לברטעה)

אג"מ מב"ת יטפל בסגירה וגידור אדמות המדינה באתר במגמה למנוע נטיעות של מקומיים.

ב. אתרים נוספים ליד ריחן:-

האתרים יבדקו על ידי אג"מ מב"ת.

ג. אתרים נוספים ליד ריחן ב'

האתרים יבדקו על ידי חטיבת ההתישבות.

ד. קרני שומרון ב'

האתר נקבע - רמ"ח תשתית משהב"ט יוציא מסמך מסכם של האיתורים השונים.

2 / . . .

ה. אלמוג בי

סיור משותף יקויים כדי לאתר מקום לישוב.

ו. רועי גי

אגי"ת יודיע עד סוף חודש אוקטובר על המועד בו ניתן להתחיל בעבודות להכשרת היישוב.

ז. רועי די (נחל יבוק)

עי יו"ר ועדת השרים להתישבות יעלה את נושא הקמת ההאחזות לאישור ועדת השרים להתישבות במגמה להקצות תקציב מתאים לחטיבת ההתישבות.

ח. מחולה די

האיתור יועבר לאגי"מ מבי"ת ולאגי"ת על ידי היחידה לבטחון לאומי לשם בחינה וקבלת התיחסות.

ט. ייטב

יוקפאו עבודות הכשרת המחנה הצבאי ויקויים סיור משותף ביום אי 7 אוקטובר לשם מציאת פתרון לשטחי האמון ולשטחי העיבוד של הישוב.

י. נעמה

מיקום סופי להאחזות ולישוב יקבע במסגרת הסיור בייטב.

2. להלן הנושאים שנדונו וסוכמו ברמת הגולן

א. סכך ודבוסיה

האיתורים המדויקים נמסרו השבוע ויועברו לקבלת אישור ועמדת אגי"ת ואגי"מ מבי"ת. עבודת המטה תסתיים עד תחילת חודש נובמבר.

ב. הר קטע

טרם אותר הקף הקרקע הנדרש והזמין.

ג. תל אבו קטיף (עיישה/תל פזרע)

האחזות הנח"ל תוקם כהאחזות זמנית בתל אבו קטיף.
סיור לקביעת מיקום הקבע של הישוב יערך עם קבלת תכנית חטיבת ההתישבות (תוך חדשיים).

ל ט י פ ו ל כ ם.

ב ב ר כ ה,

אביחי בן-יעקב, רסיין
ראש לשכת סגן שר-הבטחון

מדינת ישראל

לשכת שר הבטחון

סודי

דף 1 מתוך 1 דפים

העתק 1 מתוך 10 העתקים

תאריך כה אלול תשלייט
כ"ו ספט' 1979

מס' 8624

ק/

סגן שר הבטחון

לשכת הרמטכ"ל

סגן הרמטכ"ל

עוזר שר הבטחון לבטחון לאומי

מתאם הפעולה בשטחים

ראש אג"ת

הנדון: הרחבה של אזורי התיישבות קיימים

מצ"ב, לתשומת לב, החלטת הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום 28.8.79 בענין קרני-שומרון ג'; קרני-שומרון ד'; דותן וריחן ג'.

בברכה,

ח. ישראלי

/חו

מדינת ישראל

לשכת שר הבטחון

סודי

דף 1 מתוך 1 דפים

העתק 4 מתוך 10 העתקים

תאריך כ"ח [illegible]
[illegible]
1979

מס' 1624

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מטכ"ל / אג"מ / מב"ת

סגן ר' אג"מ / מב"ת

של: 2872

מב - 81 (1) - 183

אורגוסט 79

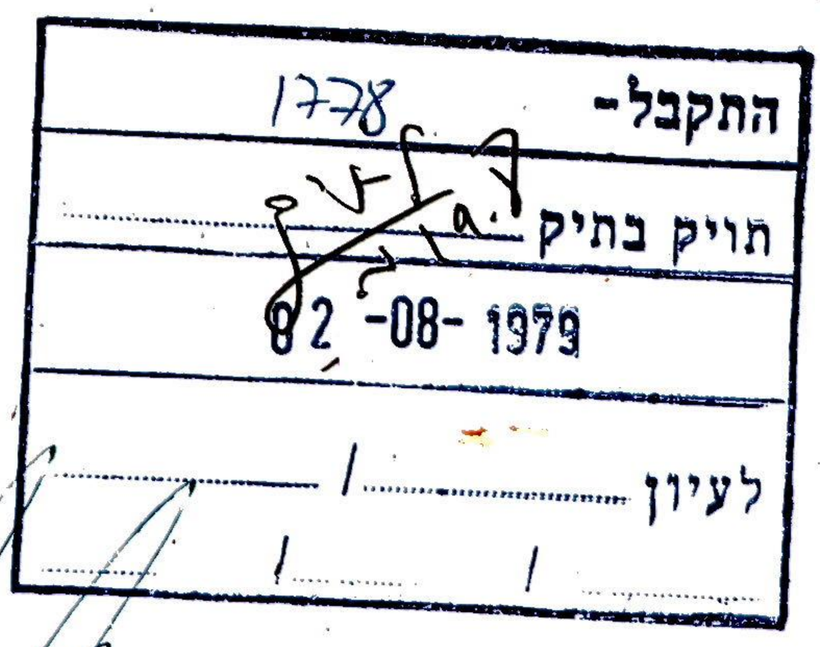

משרד - הבטחון - י.ל.ל.

מפק' איו"ש - רע"ב נכו"מ

לשכ' סגן שר - הבטחון

לשכ' ר' אג"מ/מב"ת

לשכ' מפקד איו"ש

-זוכבות היהודית/מח' ההתיישבות - מר אריה מאיר

רע"ב מצ"ב

הנדון: ברשאי התיישבות

1. בעקבות סיכום היועץ המשפטי לממשלה, ביתן להתחיל לעבוד במקומות שלהלן:

א. קרני שומרון ב'.

ב. סלעית - תוספת שטח. (הבושא אושר ע"י פליאה אלבק, אך מותבה עדיין בהצגת הבושא ליועמ"ש הממשלה).

2. לפבי תחילת העבודה, על מפק' איו"ש ליזום מפגש באזור הישוב ע"מ לסמן ולקבוע את השטח שאושר לישוב או להגדלה.

3. להלן בושאים נוספים אשר נמצאים בשלבי גמר במשרד היועץ המשפטי לממשלה:

א. מרכז אזורי - שלומציון.

ב. עיבוד ממזרח למערכת.

ג. אלקבה.

ד. קדום.

4. לשיפולכם.

שגב אליעזר, תא"ל

סגן ר' אג"מ / מב"ת

משרד הבטחון
אגף תקציבים
מחלקת תקציבי יבשה
מ ו ג ב ל

לשכת הסגן הכללי
2767
29-04-1979

רלייש סגן שר הבטחון
מנכ"ל
1031;103;101

ביסן תשלייט
26 אפריל 79
טלי 212-869
ת/450- 0228

הנדון: דיון בנושא התישבות.
שלך: צ-0031 מה-5 אפריל 79.

1. בסעיף 1 במכתבך שבסימוכין סוכם על תקציב בסך 50 מי"ל שיועבר מהגורמים המיישבים למשרד הבטחון לצורך העלאת המאחזים.

2. כדי שנוכל לגבות הכסף האמור יש צורך לקבל התחיבות כספית מפורשת מחשבי הגורמים המישבים להעברות הנדרשות.

3. אי ביצוע האמור לעיל יעמיד בספק את העברת הכספים ויטיל הנטל על משרד הבטחון.

שמעון זיו אליים
רמייח תקציבי יבשה

בק/עק

משרד הבטחון

סודי

לשכת סגן שר-הבטחון

5-04-1979 ח

דף.....מתוך.....דפים

העתק.....מתוך.....העתקים

תאריך ח' ניסן תשלייט
5 אפריל 1979
מס' צ - 0031

שליש הרמטכ"ל
רלייש ע' שר-הבטחון לבטחון לאומי
רלייש ראש אג"ם מב"ת
שליש שהב"ט
רלייש מנכ"ל
רלייש סגן הרמטכ"ל
רלייש ראש אג"ת
ראש אגף הנוער והנח"ל
רלייש ראש אג"ם
ראש את"ק

הנדון: דיון בנושא התישבות

השתתפו בדיון: סגן שר-הבטחון, ע' שר-הבטחון לבטחון לאומי, מפקד הנח"ל, ע' ראש אג"ם מב"ת לממשל, רמ"ח תשתית/יחידת ע' שהב"ט לבטחון לאומי.

1. כללי

מטרת הדיון לסכם העלאתם של 10-מאחזים/האחזויות) אשר מיקומם מהווה פוטנציאל להקמת ישוב אזרחי.

המאחזים יאויישו על-ידי גרעיני נח"ל ובמידת הצורך מחלקות/כיתות חי"ר שיאישו הנקודות עד להגעת גרעין הנח"ל.

תקציב מיוחד בסך 50 מיליון ל"י יועבר מהגורמים המיישבים לצורך העלאת המאחזים.

מתקציב זה ירכשו מבנים(אשקוביות) - 10 מבנים לכל נקודה.

2. להלן פירוט מיקום המאחזים

א. דרום הר חברון - (חבל מעון כרמל) - 3 מאחזים.

ב. דרום הרצועה - (קטיף ד-קטיף ה) - 2 מאחזים.

2 / . . .

משרד הבטחון

לשכת סגן שר-הבטחון

דף...2.....מתוך...2.....דפים

העתק.....מתוך.....העתקים

תאריך

מס'

סודי

ג. בצפון הרצועה - (באדמות המדינה בין בית להיה לנחל שקמה) - 3 מאחזים.

ד. ברמת-הגולן - 2 מאחזים.

ה. בבקעת-הירדן - 2 מאחזים - מיקום המאחזים ברמה"ג ובבקעת הירדן יקבע על-פי עדיפות צה"ל.

3. לכל הנקודות המסוכמות על דעת הגורמים המיישבים יש להכין האישורים לחתימת שר-הבטחון.

4. העליה לקרקע תתבצע עד ל-1 מאי 79.

5. לוי"ז מפורט לעליה לקרקע יועבר ללשכת סגן שר-הבטחון עד ל-15 אפריל 79.

ב ב ר כ ה ,

אביחי בן יעקב, רסיין
ראש לשכת סגן שר-הבטחון

משרד הבטחון

לשכת סגן שר־הבטחון

דף.....מתוך.....דפים

העתק.....מתוך.....העתקים

תאריך ח' ניסן השלייט
5 אפריל 1979
מס' צ - 0031

סודי

שליש הרמטכ"ל
רלייש ע' שר-הבטחון לבטחון לאומי
רלייש ראש אג"מ מב"ת
שליש שהב"ט
רלייש מנכ"ל
רלייש סגן הרמטכ"ל
רלייש ראש אג"ת
ראש אגף הנוער והנח"ל
רלייש ראש אג"מ
ראש את"ק

הנדון: דיון בנושא התישבות

השתתפו בדיון: סגן שר-הבטחון, ע' שר-הבטחון לבטחון לאומי, מפקד הנח"ל, ע' ראש אג"מ מב"ת לממשל, רמ"ח תשתית/יחידת ע' שהב"ט לבטחון לאומי.

1. כללי

מטרת הדיון לטכס העלאתם של 10 מאחזים/האחזויות) אשר מיקומם מהווה פוטנציאל להקמת ישוב אזרחי.

המאחזים יאויישו על-ידי גרעיני נח"ל ובמידת הצורך מחלקות/כיתות חי"ר שיאישו הנקודות עד להגעת גרעין הנח"ל.

תקציב מיוחד בסך 50 מיליון ל"י יועבר מהגורמים המיישבים לצורך העלאת המאחזים. מתקציב זה ירכשו מבנים(אשקוביות) - 10 מבנים לכל נקודה.

2. להלן פירוט מיקום המאחזים

א. דרום הר חברון - (חבל מעון כרמל) - 3 מאחזים.

ב. דרום הרצועה - (קטיף ד-קטיף ה) - 2 מאחזים.

2 / . . .

לשכת סגן שר־הבטחון

משרד הבטחון

דף 2 מתוך 2 דפים

העתק מתוך העתקים

תאריך

מס'

סודי

ג. בצפון הרצועה - (באדמות המדינה בין בית להיה לנחל שקמה) - 3 מאחזים.

ד. ברמת-הגולן - 2 מאחזים.

ה. בבקעת-הירדן - 2 מאחזים - מיקום המאחזים ברמה"ג ובבקעת הירדן יקבע על-פי עדיפות צה"ל.

3. לכל הנקודות המסוכמות על דעת הגורמים המיישבים יש להכין האישורים לחתימת שר-הבטחון.

4. העליה לקרקע תחבצע עד ל-1 מאי 79.

5. לוי"ז מפורט לעליה לקרקע יועבר ללשכה סגן שר-הבטחון עד ל-15 אפריל 79.

ב ב ר כ ה ,

אביחי בן יעקב, רסיין
ראש לשכת סגן שר-הבטחון

משרד הבטחון

לשכת סגן שר־הבטחון

דף.....מתוך.....דפים

העתק.....מתוך.....העתקים

תאריך ח' ניסן תשל"ט
5 אפריל 1979
מס' צ - 0031

סודי

שליש הרמטכ"ל
רל"ש ע' שר-הבטחון לבטחון לאומי
רל"ש ראש אג"מ מב"ת
שליש שהב"ט
רל"ש מנכ"ל
רל"ש סגן הרמטכ"ל
רל"ש ראש אג"ת
ראש אגף הנוער והנח"ל
רל"ש ראש אג"מ
ראש את"ק

הנדון: דיון בנושא התישבות

השתתפו בדיון: סגן שר-הבטחון, ע' שר-הבטחון לבטחון לאומי, מפקד הנח"ל, ע' ראש אג"מ מב"ת לממשל, רמ"ח תשתית/יחידת ע' שהב"ט לבטחון לאומי.

1. כללי

מטרת הדיון לסכם העלאתם של 10-מאחזים/האחזויות) אשר מיקומם מהווה פוטנציאל להקמת ישוב אזרחי.
המאחזים יאויישו על-ידי גרעיני נח"ל ובמידת הצורך מחלקות/כיתות חי"ר שיאיישו הנקודות עד להגעת גרעין הנח"ל.
תקציב מיוחד בסך 50 מיליון ל"י יועבר מהגורמים המיישבים לצורך העלאת המאחזים.
מתקציב זה ירכשו מבנים(אשקוביות) - 10 מבנים לכל נקודה.

2. להלן פירוט מיקום המאחזים

א. דרום הר חברון - (חבל מעון כרמל) - 3 מאחזים.
ב. דרום הרצועה - (קטיף ד-קטיף ה) - 2 מאחזים.

לשכת סגן שר־הבטחון

משרד הבטחון

סודי

- 2 -

דף...2.....מתוך...2.....דפים

העתק.....מתוך.....העתקים

תאריך

מס'

ג. בצפון הרצועה - (באדמות המדינה בין בית להיה לנחל שקמה) - 3 מאחזים.

ד. ברמת-הגולן - 2 מאחזים.

ה. בבקעת-הירדן - 2 מאחזים - מיקום המאחזים ברמה"ג ובבקעת הירדן יקבע על-פי עדיפות צה"ל.

3. לכל הנקודות המסוכמות על דעת הגורמים המיישבים יש להכין האישורים לחתימת שר-הבטחון.

4. העליה לקרקע תתבצע עד ל-1 מאי 79.

5. לו"ז מפורט לעליה לקרקע יועבר ללשכת סגן שר-הבטחון עד ל-15 אפריל 79.

בברכה,

אביחי בן יעקב, רס"ן
ראש לשכת סגן שר-הבטחון

הקריה, ב' באדר תשל"ט
6 במרס 1979

2161 /ק

לכבוד
מר ישי צמח
מנהל המחי החקלאית
בהתישבות ובחקלאות
ת ל י כ ו ן ד
רח' אבן גבירול 68
ת ל - א ב י ב

נ כ ב ד י ,

אני מאשר בתודה קבלת מכתבך מיום 26.2.79
וכן הידיעון שצורף אליו.

ב ב ר כ ה ,

עזר ויצמן
שר הבטחון

/צש

הליכוד

המחלקה החקלאית בהתישבות ובחקלאות

תל-אביב, רח' אבן גבירול 68, חדר 610, טלפון 03-264171

כ"ט בשבט חשל"ט

תל-אביב, 26 בפבואר 1979

לכבוד

מר עזר ויצמן

שר הבטחון

א.מ.נ.,

אנו מרשים לעצמנו להעביר אליך את הידיעון המצ"ב המוקדש לאספקטים השונים של שאלת רישום זכויות המתנחלים בנחלאותיהם.

לשאלה זו - מלבד האספקט הציבורי הרחב - ענין רב לרבבות בחי-אב בישראל.

אנו מקווים כי תמצא ענין בחומר ותחרום לקידום בפחרון הבעיה.

בכבוד רב,

ישי צמח

מנהל המחלקה

ו'	אדר	התשל"ט
5	מרץ	1979
אצ	-	0419

לכבוד
מר יצי צמח
מנהל המחלקה החקלאית בהתישבות ובחקלאות
רח' אבן גבירול 68
ת ל א ב י ב

שלום רב,

מאשר בתודה קבלת הידיעון המוקדש לאספקטים השונים של שאלת רישום זכויות המתנחלים בנחלאותיהם.

ב ב ר כ ה,

מרדכי צפורי
סגן שר-הבטחון

הליכוד

המחלקה החקלאית בהתישבות ובחקלאות

תל־אביב, רח' אבן גבירול 68, חדר 610, טלפון 03-264171

כ"ט בשבט חשל"ט

תל־אביב, 26 בפבואר 1979

לכבוד

<u>מר מרדכי צפורי</u>

סגן שר הבטחון

א.מ.נ.,

אנו מרשים לעצמנו להעביר אליך את הידיעון המצ"ב המוקדש לאספקטים השונים של שאלת רישום זכויות המחנחלים בנחלאוחיהם.

לשאלה זו - מלבד האספקט הציבורי הרחב - ענין רב לרבבות בחי-אב בישראל.

אנו מקווים כי תמצא ענין בחומר ותתרום לקידום בפחרון הבעיה.

בכבוד רב,

ישי צמח

מנהל המחלקה

חיות

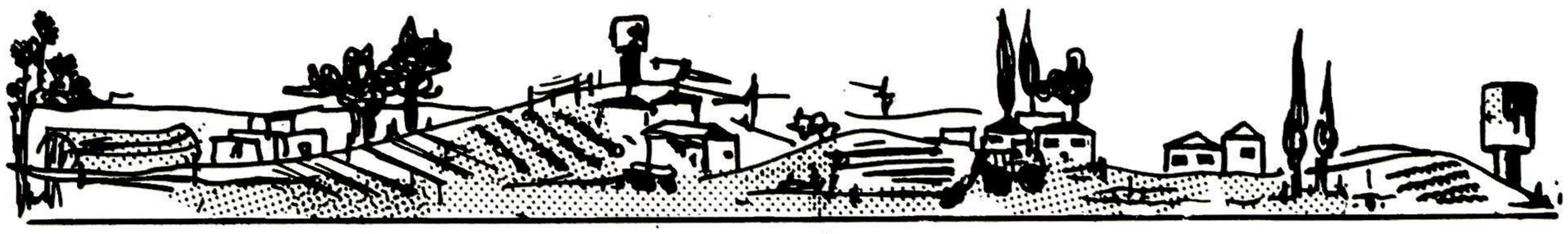

לפעילי הליכוד ואוהדיו בהתיישבות

בהוצאת המחלקה החקלאית של הליכוד, פברואר 1979

אל המתישבים בכפרים

לפני זמן פנינו במכתב חוזר אל חברינו הפעילים בכפרים בנושא רישום הזכויות שלהם בספרי האחוזה (בטאבו). המכתב זכה להדים חיוביים מאד בישובים, וכפי שנמסר לנו, העבירו אותו מיד ליד. רבים פנו למזכירות המחלקה וביקשו עותקים נוספים מהמכתב.

בשל ההתעניינות הרבה בנושא זה ובשל החשיבות הגדולה שאנו מייחסים לענין הרישום בטאבו, החלטנו להוציא עלון מיוחד זה, שמגמתו להסביר את האספקטים השונים של הבעיה.

המחלקה להתישבות ולחקלאות של הליכוד תשרת את ציבור המתישבים החקלאים מחזיקי הנחלאות במתן אינפורמציה נכונה והוגנת בהגנה מפני הטעייה ונישול.

החברים המעוניינים מתבקשים לקיים אתנו ועם המחלקה קשר מתמיד.

ברכה

ח"כ פסח גרופר — ח"כ מיכאל דקל — ח"כ יגאל כהן

יסוד מושבי העובדים

"היסוד והתוכן של ישוב חקלאי נמצאים בקשר הנפשי אשר בין העובד ובין אדמתו וכל אשר עליה. וכשם ששום אפשרות של תועלת לא תפתה עכשיו את ההורים להכניס את ילד שעשועיהם לבית יתומים כן לא תפתה שום אפשרות של תועלת (לו גם היתה כזו, ומה גם שאיננה כלל) את האכר - אשר יחסו לנחלתו הוא כיחס אם לילדה וילד לאמו - כי יכניס את נחלתו זו לתוך שרתפות, אף אם השותפים הם רעיו הכי חביבים לו. יכול אכר כזה להשתתף עם חבריו לשם ניצול הצדדים המסחריים שאיכרות לשם מכירה לשוק, לשם קנייה מהשוק, לשם עיבוד חמרים חיים לחמרים מתוקנים, ואף לשם עיבוד זמני, הדורש השתתפות הכוחות, כמו חרישה עמוקה וכדומה; לפעמים גם לזרוע באופן משותף. הכל לפי ראות עיניו וענייניו, בכל עת ועונה, אך לא למסור את עצם נחלתו לרשות הרבים, או שיהיה הוא עצמו גלגל אחד מרבים בחלקה משותפת מעיקרה."

מתוך: **כתבי אליעזר יפה**
יפה בהוצאת עם עובד עמ' 82. הוצ. עם עובד, עמ' 71

מה על המתישבים לעשות

* **לקיים אסיפות חברים ולדון בנושא הרישום וזאת כדי להבהיר את הבעיה על כל צדדיה.**
* **למקרה שהחברים ירצו שכל הנחלה תרשם על-שם זוג המתישבים, לקיים אסיפה כללית ולחייב את ועד האגודה לשרת את החברים בתחום זה.**
* **להודיע במכתב רשום למינהל מקרקעי ישראל על רצונם של המתישבים שכל הנחלה תירשם על שמם ולשלוח אלינו העתק ההודעה.**
* **להחליט באסיפה כללית של האגודה כי אסור לועד האגודה או לאיזה שהוא מוסד אחר לחתום על חוזה או חוזים עם מינהל מקרקעי ישראל הנוגעים לנחלאות של החברים.**

הנאמר לעיל תופס במקומות שמוסדות האגודה פועלים כהלכה ואין סכסוכים בין החברים או בין קבוצות חברים.

ואשר למקומות שהמצב הארגוני איננו כשורה, רצוי שחברים בודדים או קבוצות חברים יודיעו באופן פרטי למינהל על רצונם שהנחלה תירשם על שמם, כדי למנוע מכל מיני גופים לגרום לרישום הנחלאות של המתישבים על-שם האגודה/המושב.

"ואולם בסידור המושבים צריך כל פרט לקבל את מגרשו ושדהו ואת האפשרות להסתדר בצורה של משק פרטי, ואלה אשר ירצו להשתתף, יחד בשדותיהם ומשקם, אם באופן קבוע או באופן זמני יעשו את זה ברצונם ולא מתוך הכרח בתנאים אשר העמידו בהם".

מתוך יסוד מושבי עובדים. כתבי אליעזר יפה בהוצאת עם עובד. עמ' 82.

נשמור על רכושנו!

לאחרונה התחילו המוסדות המישבים לעסוק באופן ממשי במדידת הקרקעות לשם הכנת החומר לרישום בטאבו, כשההוראות המפורשות שקיבלו העובדים (המודדים) היו להכיל את החומר לרישום חלקה א' בלבד (את הבית והחצר).

המגמה ברישום מסוג זה היא ברורה: החלק הקטן ביותר מהנחלה יירשם על־שם המתישבים, ואילו החלק הגדול יותר - חלקות ב' ולפעמים ב' וגם ג' יירשמו על־שם האגודה.

עתה נתבונן בעובדות כפי שהן. המתישבים מחזיקים לא רק בבית והחצר כי אם באדמות נוספות שקוראים להן חלקה ב' וחלקה ג', ויש מקומות שבהם מחזיקים המתישבים בפועל רק בחלקה נוספת אחת והיא חלקה ב' ואילו החלקה ג' נמצאת בפרדס המשותף או בפלחה.

נתייחס תחילה למה שקרוי ברוב הישובים חלקה ב'. זוהי החלקה החשובה מבחינה משקית. קרקעות אלה מהוות ברוב הישובים את החלק העיקרי ביותר של המשק. על החלקה הזאת נטעו או שרישתו אותה כדי להכשירה לעיבוד אינטנסיבי. מחלקה זו של הנחלה מוציא המתישב את רוב פרנסתו. יש מקומות בהם הקימו המתישבים על חלקה ב' חממות, בתי צמיחה וכו'. את ההשקעות הללו השקיע כבר המתישב בעצמו והוא עמל ביחד עם בני משפחתו כדי להוציא מהן את לחמו ולהחזיר את ההלוואות שקיבל כדי להקים את המתקנים.

אין צורך להדגיש כי במשך כל השנים שהמתישב מחזיק במשק הוא חי בהרגשה ובבטחון כי חלקה זו, כמו חלקת הבית והחצר, היא כולה שלו. והנה יכול לקרות כי ביום אחד יתעורר איש המושב ויווכח לדעת כי החלקה העיקרית איננה בבעלותו, אלא בבעלות האגודה בה הוא חבר, וזה למרות העובדה שהוא השקיע את כל כוחו והונו כדי לשפר אותה ולטייב אותה.

היום עדיין לא ידועים הפרטים המדוייקים כיצד יבוצע הרישום הזה. לפי שעה ברור כי ההכנות שנעשות מכוונות לרישום חלקה א' בלבד. הכסף שגרבים באמצעות ארגוני הקניות מאת האגודות נועד לכסות את הוצאות מדידת חלקה א' בלבד, (אגב, רצוי מאד שהחברים יבדקו כיצד ועל יסוד מה מחייבים אותם בתשלום המדידות והאם היתה החלטה על כך באסיפה).

זוהי, לדעתנו, גזילה פשוטו כמשמעו: מעבירים רכושו של האדם מבלי לשאול את פיו ומבלי הסכמתו. דבר זה אנו מקווים לא יתגשם ונתנגד לו בכל תוקף.

למושבניקים הותיקים אזהרה!

המצב ברישום זכויות המקרקעין בספרי האחוזה בתישבות הותיקה, היינו, בכפרים המשפחתיים המושביים והאחרים, שנוסדו לפני קום המדינה שונה ממקום למקום. יש מקומות שעל שם המתישבים נרשמו כל החלקות לפעמים עד קרוב ל־50 דונם. ונודע כי ביושובים מסויימים פנו ועד ההנהלה או המזכירות למתישבים, ודרשו מהם לחתום על וויתור זכויותיהם לטובת האגודה/המושב.

הטענה היתה שהמזכירות רוצה לבצע פרצילציה מדוייקת, לתקן את גבולות הנחלה ואחרי הפעולה הזאת היא תעביר חזרה את הזכויות בספר האחוזה בטאבו על שם המתישבים.

במקומות כאלה רצוי מאד שהמושבניקים יעמדו על זכויותיהם וידרשו מהמזכירות (מהועד) שיעבירו בחזרה על שמותיהם את הרישום של הנחלה כולה. זה, כמובן, אם רוצים שהנחלה תהיה רשומה על שמם, אין שום ספק שמותר למושבניקים לוותר על הזכויות המשפטיות על הנחלה לטובת המושב שלהם. אבל זאת, רק אם הם רוצים בכך. אבל אם הם עשו את הפעולה הזאת בשל הבטחה כי יירשמו מחדש את הנחלה על שמותיהם והאמינו בכך, רצוי מאד שיעמדו על מימוש ההבטחה הזאת ולא ידחו את הביצוע לאורך ימים.

יש מקומות שרק חלק מהנחלה נרשם על־שם המתישבים. על מה שהתפרסם בעתון "מעריב" מפרי עטו של העתונאי ע. קוטלר, יוצא שבנהלל, למשל, נרשמו על־שם המתישבים 40 דונם ואילו השאר, 60 דונם, נרשמו על־שם האגודה/המושב. ידועים מקרים שאכן נרשמו על־שם המתישבים בכפרים ותיקים גם 35 דונם ואפילו פחות. ויש אשר נמסרו לאגודה / למושב שטחים מרוכזים במטרה למסור אותם בחלוקה שווה או קבוצתית למתישבים והביצוע של ההעברה לא יצא לפועל. במקרים אלה מחזיקים האנשים למעשה חלקת אדמה זה שנים רבות אך זכות החזקה לא רשומה בספר האחוזה.

השאלה במקרים אלה היא, מה גורל האדמות שלא נרשמו על־שם החברים והחברים מעבדים ומחזיקים בהן וכיצד ירשמו אותן. רצוי מאד שהמתישבים בכפרים יגלו ערנות והתעניינות וידאגו לכך שועדי האגודות, לא יעשו משגים. מומלץ לחברים שלא יסמכו יותר מדי על אחרים וינקטו הם עצמם בפעולות הנחוצות לגרום לרישום חלקות אלה על שמם.

אנו מציעים איפוא למושבניקים הותיקים להתענין בנושא זה, ומזכירים כי חברי הכנסת החקלאיים של הליכוד עומדים לרשות החברים ויהיו מוכנים תמיד להושיט עזרה והדרכה.

פגיעה בזכויות חברים ופגיעה בעקרונות המושב

שני דברים חמורים נעשו לאחרונה בתחום רישום נחלאות המתישבים, המוחזקות על־ידי החברים על־שם האגודות, מלבד העובדה שהעסקנים העיזו לפגוע בזכויות החוקיות של המתישבים וסיכמו עם פקידים ממינהל מקרקעי ישראל על רישום חלקות א' בלבד על־שם המתישבים ואילו השאר על־שם המושב. (עתה מתברר כי עשו זאת שלא על דעת מנהל המינהל והמועצה).

החטא הראשון הוא בכך שהם עשו זאת מבלי להיוועץ אפילו עם המוסדות שבשמם הם פועלים. (הכוונה למוסדות המנהלים את התנועות, וזאת במידה וקיימים מוסדות כאלה או במידה ומוסדות כאלה פעילים) כי, בטרם שפתחו במשא ומתן עם המינהל בענין הרישום, היה על העסקנים לשאול את פי החברים בהם מדובר ולא ידוע על אף מקרה של קיום אסיפה כללית באיזה שהוא מושב שבו החליטו החברים שהרישום ייעשה כפי שרוצים העסקנים. והרי הבעיה נוגעת, בסופו של דבר, למתישבים ולמשפחותיהם ולא לתנועות ולמוסדותיהן.

אין ברצוננו להתייחס כאן לבעיה הסבוכה של זכויות החבר בתנועה. שאלה זו רצינית ביותר ולא רק לגבי נושא הרישום. השאלה הנשאלת כאן היא בשם מי מדברים העסקנים. האם הם מדברים בשם המתישבים או בשם חותמות הגומי - האגודות. דבר אחד ברור והוא שהמתישבים לא מינו את השליחים האלה ואין להם מנדט לדבר בשמם בנושאים מהסוג הזה. סוף סוף, על האנשים האלה להבין כי בבעיות כמו רישום הזכויות בקרקעות, שהן מסובכות ומסועפות, הנוגעות למתישבים, לבניהם ולבני בניהם אחריהם, אין לעסקנים מקום להתערבות. יש להשאיר את הנושא הזה למתישבים עצמם והם הם אשר יסדירו את היחסים ביניהם עם הבעלים על הקרקע. כך היה בתחילת ההתישבות וכך זה נמשך במשך כל הזמן וכך זה צריך להימשך בעתיד. הקשר בין המתישבים ובין הבעלים של הקרקעות צריך להיות קשר ישיר ללא שום התערבות של גורם אחר כלשהו ויהיה זה מי שיהיה.

חטאם השני של העסקנים הוא בכך שהם פוגעים בעקרונות היסוד של המושב, ועלולים להביא נזק רב בשטח זה. המושב בנוי על עקרון של חיוב הקנין הפרטי והוא הדין לגבי הזכויות בקרקע. וכל מי שאומר כי חלק מהנחלה צריך להירשם על־שם האגודה, קובע בכך שני דברים הסותרים את עקרונות המושב ודבר אחד העומד בסתירה אחת עם התקנון של האגודה הפועל במושב.

• רישום כזה מפצל את הנחלה במובן העניני והמשפטי כאחד. הוא קובע מעמד שונה לבית ולחצר ומעמד אחר לחלקי הנחלה ששם מרוכזים כיום עיקר ענפי המשק. (זה, בדרך כלל, כשמדובר במשקים שאינם מבוססים על מקור פרנסה אחד). לכך יש השלכות חמורות ביותר, בבעיות של ירושה למשל, או למקרה העברת המשק על־ידי מכירה. כי מעתה, מי שירצה לקנות משק לא יצטרך לפנות למתישב אלא יפנה למחזיק במשק במובן המשפטי, דהיינו לאגודה של המושב. אפשר לתאר מה יקבל אדם שעמל במושב והגיע למסקנה שאינו יכול להמשיך יותר ולכן מוכר את המשק: רכושו ופרי עמלו של האדם יועברו למעשה לידי האגודה/ המושב - ואין זה סוד היום כי המצב הארגוני והניהולי במאות מושבים איננו על הגובה.

זו תהיה גם פגיעה חמורה באגודות ובמושבים. כי לפי תקנון האגודה, אין האגודה יכולה לעשות פעולה כזאת. האגודה היא המשרתת את חבריה ולא המנשלת אותם מרכושם. אם רישום הקרקעות של החבר על־שם האגודה יצא לפועל, יראה החבר באגודה שלו כמי שגרמה לנישולו מרכושו, והדבר יעמיס על האגודה מעמסה כבדה של ניהול. אך בכך לא די. האגודה עשויה לגרום לנזקים חמורים ביותר לחבר. נניח, לדוגמא, שהמטעים של החברים הנטועים על חלקות ב' רשומים, כפי שמוצע, על־שם האגודה שהסתבכה במובן הכספי, והנושים שמים ידם על המטע הרשום על־שם האגודה בעוד, שלמעשה , הוא שייך לחברים. אין שום ספק שמצב כזה או מצבים דומים יגרמו לכך שהחברים יעשו את הכל כדי לברוח מהאגודה או לגרום לחיסולה.

והדבר לא יתרום, כמבון, ליחסים בין חברי המושב לאגודתם.

תקנון המושב ורישום הנחלאות באטבו

אגב הויכוח בבעית רישום הזכויות של המתישבים בטאבו, כדאי מאד לעיין בתקנון המושב.הנוטל לידו את התקנון והמתחיל לקרוא בו ימצא בעמוד הראשון חומר מעניין ביותר הנוגע לבעיה שאנו דנים בה. בסעיף 2 של התקנון בחלק א', בפרק המטרות המסומן במספר 2, ימצא המעיין בין השאר את הסעיף הבא:

"ב. להתקשר בשם חבריה בחוזים לרכישת אדמה או זכויות על אדמה לשם ישוב החברים ולסדר את חלוקתה ואת מסירת החלקות לחברים".

במלים אחרות, אחת ממטרות האגודה שבמושב היא להתקשר בחוזים לרכישת אדמה או זכויות על האדמה כדי ליישב את החברים. ההתקשרות כאן איננה בשמה של האגודה אלא בשם חברי האגודה. תפקידה של האגודה הוא לפעול בשם החברים ולמען החברים - ולמקרה זה להשגת קרקע - ומשהשיגה את הקרקע עליה לחלק אותה ולמסור את החלקות לחברים.

אפשר היה להסתפק במה שנאמר עד כה כדי לעמוד על התפקיד של האגודה כפי שהוא משתקף מתוך העקרונות של המושב שנוסחו בפרק המטרות שבתקנון, אך עורכי התקנון בזמנו לא הסתפקו בכך והנה, בפרק הקרוי הסמכויות ושמסומן במספר 3, נמצא בסעיף קטן א - הסעיף שבו מתחיל פרק זה - את התקנה הבאה:

"א. לרכוש בכל האופנים ולהעביר בכל האופנים מקרקעין, זכויות חכירה וזכויות אחרות לכל אחת מן המטרות הנזכרות בסעיף 2 לעיל".

האגודה, לפי תקנה זו, מוסמכת לעסוק בנושא מקרקעין אך ורק במידה ועיסוק זה מסייע להגשמת המטרות האמורות בסעיף הקודם כשהעיקרית שביניהן היא זו שהבאנו לעיל. אך לא זו בלבד. המעלעל בדפי תקנון המושב יגיע לסעיף 4 שבחלק ד' ובסעיף זה ימצא את התקנה הבאה:

"ג. האגודה עצמה לא תרכוש קרקעות או זכויות בהן על חשבונה היא רק תשמש כמתווך בין החברים ובין בעלי הקרקע או בעלי הזכויות על הקרקע, לשם כך תחתום חוזים והסכמים בשם החברים ואולם האגודה רשאית לרכוש קרקעות על חשבונה למטרות המפעלים הנעשים למען החברים".

אם נבוא ונפרש תקנה אחרונה זו, הרי שנוכל לעמוד על שני דברים הראויים להדגשה מיוחדת. דבר ראשון גם כאן מופיעה האגודה כגוף שמוטל עליו לשרת את החברים והפעולות שהיא עושה הן בשם החברים ולמענם. ודבר שני, החשוב יותר לענייננו, הוא שלאגודה אסור לרכוש קרקע או זכויות בקרקע על חשבונה היא,ורשאית רק לשמש כמסייעת, העוזרת בלא תמורה, לתווך בין חבריה ובין בעלי הקרקע או בעלי הזכויות על הקרקע. כאשר מותר לה לרכוש קרקע על חשבונה - נועד הדבר רק עבור המפעלים השתופיים למען החברים.

אין שום ספק כי התקנות שהבאנו מבטאות את העקרונות של המושב, המחייבים את הקניין הפרטי והרר־אים בחיוב שבידי חבר המושב יהיה רכוש פרטי. מכאן, שדרישת החברים במושבים שכל הנחלה תירשם על שמם מוצדקת, ואף מיוסדת ומבוטחת בתקנון המושב.

ואם אנו דנים כבר בתקנון האגודה החקלאית הכלית, נביא כאן גם עוד 2 סעיפים כלליים, מבלי להתעכב באופן מיוחד על משקלם המשפטי.

בסעיף המטרות נאמר: **"בדרך כלל לעשות את כל הנחוץ לשם ארגון פעולות שיתופיות נוספות לטובת החברים בתנאי שהאסיפה הכללית תחליט עליהן למפרע ברוב של שני שלישים מהחברים הנוכחים בה".**

ובסעיף הסמכויות נאמר: **" לעסוק בכל עסק אחר שהאסיפה הכללית, ברוב דעות של שני שלישים מהחברים הנוכחים בה, תמצא אותו מועיל לחברים".**

היות ולפי גירסתנו הפעולה הנדונה כאן חורגת מהסמכויות של האגודה, הבאנו סעיפים אלה כדי להוכיח כי גם עליהם אי אפשר להסמיך את פעולת רישום הקרקעות. אפילו לדעת אלה אשר ירצו לתת את הפרושים הרחבים והליברלים ביותר לכתוב בהם, דבר אחד בכל זאת לא יכול להיות שנוי במחלוקת והוא, שבכל מקרה שהאגודה אומרת ליזום פעולה שהיא לטובת החברים, חייבת היא לקבל את החחלטה על ביצוע הפעולות מהסוג הזה באסיפה כללית של החברים וההחלטה צריכה להתקבל ברוב של שני שלישים מהחברים הנוכחים באותה אסיפה.

אמור מכאן, אם האגודה - על־ידי הנהלתה - תרצה לפעול בתחום זה, בהיותה סבורה שפעולה זו היא לתועלת החברים, חייבת היא לפחות להביא את הענין לדיון ולהחלטה באסיפה הכללית, לדעתנו אסור לה לאגודה לגרום לכך שירשם על שמה משהו שנמצא בהחזקת החברים מבלי שהחברים יוותרו לטובתה על כך באופן המפורש ביותר. יש רגליים לסברה כי גם למקרה זה ספק אם מותר לאגודה מבחינתה היא לרכוש מקרקעין. מכאן, שיש מקום למחשבה כי מיעוט שבמיעוט באגודה יכול למנוע בעדה, בדרך משפטית, כל פעולה בתחום זה, אלא שלדעתנו רצוי כי האגודה תשרת את חבריה בכך שהיא תסביר להם את חשיבות הרישום ותסייע להם להוציא דבר זה לפועל כפי רצונם של החברים. בכך לא רק שתמלא תפקיד חיובי אלא תביא לחבריה שרות מועיל, נחוץ, ורצוי, ותמנע מעצמה סיבוכים וכשלונות.

ידוע ומפורסם עוד, כי מלבד האגודות החקלאיות שבמושבים קיימות אגודות חקלאיות בשאר הכפרים, והן נקראות בשפה היומיומית אגודות חקלאיות כלליות.

המעיין בתקנון של האגודות הללו ימצא בקושי רב התייחסות כלשהי לשאלת רכישת נכסי מקרקעין הסיבה היא פשוטה ביותר. אגודה זאת., היינו האגודה החקלאית הכללית, נועדה לסייע לחבריה בתחום היצרני־כלכלי בעיקר, ואין היא מטרה בפני עצמה. האגודה הזאת היא כלי של החברים אשר נועד לשרת אותם בעיקר בתחום עיסוקם היצרני־חקלאי.

בתקנון של האגודות הללו נמצא פעם אחת אולי את המלה מקרקעין ונביא את התקנה שבה מצויה מלה זו:

הסמכויות (סעיף ב')

"2 להקים, לבנות ולנהל מכונים הדרושים למטרות האגודה ולצורך זה לרכוש בכל האופנים ולהעביר בכל האופנים מטלטלין ומקרקעין ומכונות מכל המינים".

המעיין במטרות סעיף 2 יעמוד על כך שמטרות האגודה הן בעיקר בתחום המשקי־כלכלי והן מדברות על שיפור שיווק התוצרת, סידור קניה משותפת, סידור הספקת מים, להנהגת שיטות משופרות בחקלאות, ארגון מלחמה במחלות של עצים ומקלה בהשגת כספים לשם הלואות לחברים. להגשמת מטרות אלה ואלה בל־בד רשאית היא לרכוש ולהעביר מטלטלין וספק רב אם רשאית היא לרכוש מקרקעין לצורך עצמה, ובודאי שאסור לה לגרום לכך שנכסי המקרקעין הנמצאים ברשות החברים יירשמו על שמה של האגודה בלי שהחברים ידעו על כך ומבלי שיסכימו לזה.

מן האמור ברשימה זו יוצא שהאגודה מבחינתה היא, אם נתעלם מתפקידה העיקרי שהוא מתן שירותים לח־ברים, אסור לה לרשום ולרכוש על שמה מקרקעין שהן מעבר למה שהתקנון מרשה לה.

לא הכל מוזהב...

אנו חיים במדינה חופשית ובעלת שורשים דמוקר־טיים איתנים. המשטר שלנו מבוסס על עקרונות הדמר־קרטיה (מחליטים בקלפי ברוב קולות) ואחד מעקרונות היסוד הדמוקרטיים אומר שהרוב הוא הקובע. מותר ל־התווכח, מותר להתמקח, להתדיין, אך לבסוף מכריע הרוב. בישובים התרגלנו לכך. ומסורת זו הפכה לחלק אינטגרלי מהחברה הכפרית וכל ענין מובא בפני הפר־רום הקובע – האסיפה הכללית.

אין אנו באים כאן לתקוף או לפגוע בנוהג זה, אבל ברצוננו לציין ולהדגיש כי לא בכל קובע ומכריע הרוב. יש בתקנונים של האגודות אפילו סעיף או סעיפים ה־קובעים, כי בנושאים מסויימים לא די להחליט ברוב קולות אלא שנחוץ שהחלטות תתקבלנה ברוב מיוחס או ברוב מוחלט. במלים אחרות, הכלל המקובל עלינו שהרוב הוא הקובע, איננו מוחלט ואיננו תופס בכל נושא ובכל מקרה. כי יש נושאים שאינם יכולים לבוא כלל וכלל לידי הכרעה של רוב פשוט. ישנם נושאים שהאסיפה או הכלל אינם יכולים להיזקק להם ואינם יכולים להחליט לכאן או לכאן – מפני שאסור לכלל זה לעסוק בנושאים אלה ואם הכלל החליט כשלא היה רשאי לעשות כך הרי שהחלטה היא בלתי תקפה.

דברים אלה אמורים כאן לגבי רישום הזכויות של המחזיקים בנחלאות/במשקים. מי שמחזיק בנחלה, רק הוא עצמו רשאי ומוסמך לומר ולהחליט כיצד ינהגו בעת הרישום. רק הוא מוסמך לבוא בדברים עם הבע־לים על הקרקעות ולקבוע את תנאי הרישום. הוא רשאי כמובן למנות לצורך זה שליח הוא רשאי למנות או לי־פות את כוחו של אחר שידבר במקומו ובשמו, אבל רק מי שקיבל הרשאה מפורשת כזאת, רק מי שקיבל יפוי־כח ברור ומפורש רשאי לדבר בשם המחזיק בנכסים ור־שאי לייצג את המחזיקים בנחלאות.

מכאן, שגדול הוא הספק אם יכול אפילו רוב מיוחס הרוצה בשיטה מסויימת של רישום להכריח את המיעוט לקבל את השיטה שהרוב רוצה בה. במלים אחרות, ספק אם האסיפה הכללית רשאית להחליט כיצד ירשמו הז־כויות של החברים מחזיקי הנחלאות.

נוסיף עוד כמה מילים לשם הבהרה. אנו, חברי הלי־כוד, גורסים כיבוד האדם וכיבוד זכויותיו. אין אנו מת־נגדים לארגונים, למסגרות לגופים ציבוריים וכיוצא באלה. אנו מתנגדים שהגופים הללו, ויהיה שמם אשר יהיה, ישתלטו על הפרט, על האדם, ויקשרו את ידיו ואת רגליו וישעבדו אותו. לכן משתדלים אנו להגיע בכל הדרכים עם דברנו זה לאזרחים הנוגעים לעניין ולפ־קוח את עיניהם.

אם בכפרים ימצאו חברים שמטעם משקי־חברתי או מטעם אחר ירצו לוותר על זכויותיהם ועל רכושם לטו־בת המושב, האגודה, התנועה, או כיוצא באלה, הם רשאים לעשות זאת, מרצונם החופשי ובהיותם מודעים למעשיהם ולא מפני שהוליכו אותם שולל; לא מפני ש־מוסדות אינטרסנטיים סגרו עליהם את השבילים במוס־דות הממלכתיים השונים ואילצו אותם ללכת בדרך זו. אנו לא נפריע לאדם שירצה לרשום את נכסיו על־שם האגודה/המושב או כיוצא בזה. אך בתנאי שהוא יעשה זאת מרצונו הטוב והחופשי. **אך חשוב ביותר שיובטח לכל אדם אשר ירצה כי הנחלה כולה תירשם על־שמו, שהוא יוכל להגשים זאת מבלי שיצטרך להילחם על כך ומבלי שיצטרך לבקש את חסדו של מישהו, משום שזו־הי זכותו הטבעית.**

שונה

מדינת ישראל

סודי

עמ' 1 מתוך 1 דפים

העתק 5 מתוך 5 העתקים

תאריך כ"ג באייר תשל"ח
28 במאי 1978

מס' 5184/ח

לשכת שר הבטחון

דחוף

שליח הרמטכ"ל

ראש לשכת סגן שמב"ס
ראש לשכת מתאם הפעולה בשטחים
ראש לשכת ר' אג"ת

שר הבטחון מורה בזאת, כי גורמי צה"ל, למעט אג"מ/מב"ת ואג"ת, לא יקיימו כל דיון בנושא התיישבות בשטחים עד הוצאת הוראה חדשה בנושא.

אריה שור, רס"ן
שליח שר הבטחון

/אפ

מדינת ישראל

לשכת שר הבטחון

סודי

דף 1 מתוך 1 דפים .

העתק 4 מתוך 5 העתקים

תאריך 10 באייר תשל"ח
מס' 22במאי 1978

4776 ק/

תא"ל א. פורן, מזכיר צבאי לרוה"מ, לשכת ראש הממשלה

הנדון: מדיניות התישבות חדשה

שר הבטחון בקש להעביר המסמך הרצ"ב לעיונו של ראש הממשלה.

ב ב ר כ ה,

אילן תהילה - אלי"מ
מזכיר צבאי לשר הבטחון

/לג

פרופ' בניימין אקצין

מ ו ע ל ה ה ת נ ח ל ו ת ח י ו ב י ת

היבט אחד של פרשת ההתנחלויות בהר־חברון ובשומרון קשור בשאלה, הרצוי הדבר לבעצמו. התשובה לכך חיובית. כי ממה־נפשך — אם יעוד השטחים הוא להוות חלק מן המדינה — רצוי שיקומו בהם יישובים יהודיים; כמו שזה היה רצוי בגליל המערבי וכנגב. ואילו אם יעלה בגורלם להשאר מחוץ לגבולותינו — הייתכן שאנו, כמו ידינו, נהיה שותפים למדיניות האוסרת על יהודים להתנחל באזיזתו מקום בעולם, ועל אחת־כמה־וכמה בארץ־ישראל?

לאחר היסוסים רבים והשהיות שיש להצטער עליהם, הביעה הממשלה את דעתה בהברון, וכך הוקמה קרית־ארבע. אין סביבות יריחו ושכם שונות במובן זה מחברון. אגב, צרי־חותיהם של הערבים נגד ישוב יהודי בכל נקודה ביהודה ובשומרון ו־אף במורח־ירושלים מוכיחות את מידת כנותם בדברם על „מדינה דמוקרטית בה יחיו מוסלמים, נוצרים ויהודים". בישראל מותר למאות אלפי ער־בים לחיות, ואילו לשכה, שערבים תובעים לעצ־מם, אסור ליהודים להיכנס?

★

היבט שני — המשפטי. ספק אם מבחינת המש־פט הבינלאומי מותר לישראל להכניס שינויים רציניים בשטחים שטרם סופחו למדינה, אלא אם־כן נעשה הדבר לצרכי בטחון. בעמק הירדן וב־פתחת רפיח ובגולן הוקמו יישובים, שבין השאר משרתים מגמות בטחוניות. במידה שהצדקה זו מתקבלת על הדעת, האין חשיבות בטחונית גם לישובים באזורים שביהודה ובשומרון? ועל כל פנים, בדורנו, בו רומסות מדינות ערביות ורבות אחרות את עיקרי המשפט הבינלאומי ברגליהן, ופוגע בהן גם האו"ם, ומתעלמות ממנו עשרות מדינות באירופה ואפריקה ואסיה (אולי אף באמ־ריקה — תמימות היא לדרוש דווקא מישראל, שזה 26 שנה מתנהלת נגדה מלחמה בלתי־חוקית, לשמור על כל קוצו של יוד כאותו חסיד שוטה.

★

היבט שלישי — הכדאיות והעיתוי. ביחוד מבחינת חיזוק מעמדנו המתחלתי בכל מו"מ, ראוי היה להתחיל בהתנחלות רחבת־מימדים לפני כ־7 שנים, לאחר הכרזות־האחשוס, שגילתה כי אין הערבים מוכנים לשלום מהיר אתנו. ככל שה־פעולה נדחתה, הפך העיתוי למתאים פחות.

על הדיתוי יש להצטער, אבל עדיין ההתנח־לות כדאית, כביטוי לטענת זכיותינו העקרונית על ארץ־ישראל כולה (כנוסח הצהרת הכנסת) וכ־אמצעי לחץ נגדי לעומת הלהצים העצומים המופ־עלים עלינו.

★

היבט רביעי — התנחלות בגושפנקה ממשל־תית או ביוזמה „פרטיזנית". מבחינת הסדר הטוב וההוק הישראלי עדיפה התנחלות לפי יוזמת ה־ממשלה ובברכתה. לדאבוננו, לא עסקה בכך ה־ממשלה בעוד עת אלא במימדים נמוכים. כעת, בוודאי שהיא לא יכולה ליזום התנחלויות (פרט לזו ברמת־הגולן, ששרי מפ"ם מעוניינים בה לשם הגנה על קיבוצים בקירבת מקום), בגלל הרכבה הקואליציוני והאישי. ומלבד זה אפשר להניח כי שוב אין היא תחפיש ליזום התנחלות אפילו היא רוצה בכך. כנראה שקיבלה על עצמה התי־חייבויות מסויימות בשלבי השיחות בוושינגטון. בנסיבות אלו מברך אני על כך שנמצאו ב־מדינה הגיגים, שנטלו על עצמם את המשימה לנסות ולהתנחל ויהא זה בשעה מאוחרת זו. לוא היתה הממשלה מחוננת בטיפת שכל פוליטי, הי־תה מנצלת את יוזמת המתנחלים כדי לחזק במק־צת את מעמדה במו"מ העומד לפניו. מצרים ו־סוריה ואפילו ירדן יודעות לנצל את לוחמם של כוחות קיצוניים בעולם הערבי. אצלנו מסונוורת הממשלה בידי שיקולי יוקרה, והיוזם שתוכנה רוועדות שמא תיפגע הדמות של „הילד הסכל", אשר לדעתם כך היא עשויה לקדם את השלום. לפיכך, במקום לנצל את שאיפת רבים בציבור לממש את זכויותינו על יהודה ושומרון לצרכי המו"מ הבינלאומי, החליטה הממשלה לגרש את המתנחלים בכוח הזרוע. חבל.

★

היבט חמישי — הגנת „הדמוקרטיה", כביכול. בודאי יש ביציאה להתנחלות משום הפרת צו המושל. המאמין כי על־ידי הימנעות מהתנחלויות נשפר את סיכויי השלום, יתרעם על הפעולה, אם כי אמונתו אמונת־הבל היא. אבל שיש בכך סי־כון לדמוקרטיה — שטות גמורה היא. והמגוחך ביותר הוא, שעיקר הטענה בא מחוגים המאמינים ב„פעולת המונים" נגד „המימסד", ומחוגים המוכ־נים תמיד להפגין הפגנות — ללא נטילת רשות כל פעם שהפגנה כזו נראית להם.

חבל לי במיוחד, שביצוע הגירוש נפל בחלקם של ידידי השר פרס והשר הלל, בתוקף תפקידיהם. בטחה אני כי אילו היו יכולים לשכנע את שאר השרים לנקוט קו אחר, היו עושים זאת בשמחה. לא עלי לשפוט אם צדקו כשהסכימו לבצע את הגירוש, במקום להטיל מסקנות אמיצות, כמו שהסיקו, למשל, יצחק גרינבוים הרב מימון ב־שעתם, ויבדל לחיים יעקב שמשון שפירא בשעתו. נקווה, לפחות, שהם מנסים וינסו לשכנע את עמי־תיהם לתאר בפני קיסינג'ר וממשלות זרות את המתנחלים כבבואי שאיפות האומה, ולא כחבר הרפתקנים שאין להקדיש להם תשומת־לב.

ועד על דבר אחד מצטער אני: על ששוב פעם התעורר בקרב „הפציפיסטים" המושבעים שלנו חשק הלחימה באחיהם בני־ישראל. סיסמת השלום כלפי־חוץ ומלחמה כלפי־פנים מקובלת עליהם מאז ומתמיד. ניצניה המכוערים נתגלו גם הפעם, וחסידיה דורשים לצאת במלחמת־חרמה נגד שנואי־לבם. אך דווקא בזה יש צד חיובי: ילמד העם את טיבם של „פציפיסטים" אלה המטי־פים לשנאה בתוך המתנה. ילמד ויסיק מסקנותיו.

יום ששי, כ"ה תשרי, תשל"ה (11.10.1974)

הקריה, ב' בסיון תשל"ב
16 במאי 1972

ק/

ראש אגף הנוער והנח"ל, משה"ב

09447

הנדון: פירוט הישובים בשמחים

רצוף העתק מכתבו של מיכאל לפידות.

אנא הודיענו הפרטים המבוקשים לחשובה.

בתודה,

ח. ישראלי

מדינת ישראל
משרד הבטחון

תאום הפעולה בשטחים

הקריה ז' אדר תשל"ב
מס. 22 פבר' 72
גמ 577

1359

252 חיה
252 חיה

מר עקיבא מאיר
משנה למנהל כללי
מסורולה

הנידון: מכשיר קשר למתישבים בא- טור

מר מאיר הנכבד,

בהמשך לבירורים שקיים עמכם מר אברהם בן יוסף בנידון, הרינו מבקשים לגשת להתקנה - בהקדם - של המכשיר הנ"ל בא- טור.

עם שובו של מר אברהם בן יוסף נסכם עמכם סופית את הסידורים הכספיים עבור מכשיר זה בהתאם לאחת ההצעות האלטרנטיביות שהועלו על ידכם.

בברכה,

שלמה גזית תת אלוף

העתק: מנכל משרד הבטחון
מר אברהם בן יוסף

ועד נפגעי הנפט –
סגור שאופשר להקים במפעלים

ישנו יהודה
באזור רודס שנמסס
על מפעלי הנפט

התישבות טלכחית
נשלח 7.IV.1970

לכבוד
שר הבטחון מר משה דיין.
ירושלים

א.נ.

כב' 19.ע.

הנדון: התיישבות באבו רודס.

מכוון שהנני עובד באבו רודס, בחברת נתיבי נפט בע"מ, ומכוון שדובר פעם על התיישבות משפחות במקום ונדבר לא בוצע, אני פונה אליך.

עד כמה שידוע לי הסיבה היחידה לאי בצוע התכנית הנ"ל היא סיבה בטחונית. אנני רואה את עצמי כבקיא בעניני בטחון אך מספר עובדות מפליאות אותי.

ראשית עובדים וחיים במקום זה אנשים, כבר מאז תום מלחמת ששת הימים. ועד היום לא ארעו במקום תקריות או התנגשויות עם האויב. לעומת אזורים אחרים בארץ כגון, עמק בית שאן הנחשבים לאזורים "חמים" –

ס ו ד י

התיישבות חדשה והחזרת הנח"ל
(לאחר מלחמת ששת הימים)

רמת הגולן

היאחזויות נח"ל (קיימות)

1. נח"ל גולן
2. נח"ל גשור
3. נח"ל עם (מושב אל עם, לשעבר)

בבנין

בתכנון: נח"ל נוב (ליד הכפר ניוב) 71/72

ישובים אזרחיים (קיימים)

1. קב' שניר - הארצי (הוקמה כהיאחזות נח"ל לאחר המלחמה, ואוזרחה)
2. קב' מבוא הגולן - התנועה הקיבוצית
3. קב' עין זיוון - התנועה הקיבוצית
4. מושב רמות מבטחים - אגוד המושבים
5. מושב נאות הגולן - העובד הציוני
6. מושב גבעת יואב - תנועת המושבים
7. מושב רמות - תנועת המושבים
8. קב" מבוא חמה - האחוד

בבנין: קב' עין חואר (מועד עליה קיץ 71) - מאוחד

בתכנון:

* * * \

* * * *

צהוון סיני

האחזויות נח"ל (קיימות)

1. פה"ל ים
2. נח"ל סיני
3. גהנ"ל דקלה

ישובים אזרחיים

1. "מחנה רפיח" - פושב תנועת המושבים

בבצוע ———

בהכנון ———

* * * \

7048 V
שטרום-בתיאבון

לשכת שר הבטחון

הקריה, נ' באדר ב תש"ל
19 במרץ 1970

ק/

02389

23

תא"ל שלמה גזית
עוזר שר הבטחון
ראש אגף הנוער והנחל, משה"ב

ישיבת הועדה הבין-מוסדית להתיישבות חדשה תתקיים ביום ב', 23.3.70, בשעה 11.00 במזכירות הממשלה בירושלים.

סדר היום כולל:

רמת הגולן - א. דיון וחשבון על הפעולות ברמה
ב. יעדי הפיתוח לשנים 1970-1975
ג. תוכנית פעולה לשנת התקציב 1970/71
ד. הפרוגרמה למרכז הגושי בגוי-יהודה (סקופיה).

ל י ד י ע ה .

ח. ישראלי

טופס מברק

מס' סידורי במשרד הקשר: _____

מצוה	נכנס	גר
	יוצא	

(מעל לקו זה לשמוש משרד קשר בלבד)

מאת: אביים / הבמייר / סא"ל גורביצקי

אל: (לפעולה) מר שר-ישראל/השרבהיי/בייא(.) מר אלוני/מנצ"ל מפ"י(.)מר גורביץ/תה"ל(.)מר ארמוני/השרכתי(.) דאוף מפ' מיק' דרום/ק. הגמ"ר(.)משאבי"ם/אלי"ם חירם(.)מיק' חנא"ל/המפקד(.)
(לידיעה)

מידות דחיפות

רגיל
(אלא אם השולח יציין אחרת)

סוג בסחוני	סמון המחבר			
שמור	מג-81/ 5928 ⊙	ביום ו' 9 מנר	בשעה 1300	יקריי 5
דמ"א הגמ"ר	דיון בקניון	המישבוא המיזור	אל-עריש(.)	נדשאים מדיון 10
א. מיגוי	שמתי רשות	התיהוא	במיזור אל עריש	(.) א. שמש 15
ב. מקדי קרקע	ומים למיבוי	פוטנציאל	המיזור (.)	תנך מוזמן 20
לחשתף	בדיון הנ"ל(.)	תדיון יתקיים	באמשך לדיון	שמוזמן ע"י 25
אל"מ חירם	במדי 308	מבנין משהב"ט(.)	מיק' דרום	יזמן לדיון 30
את מרכל	אל-עריש	ומר אלמוני	יזמן את	מר שר-ישראל(.) 35
40				

זמן חבור 02051700	השולח: שם יצחק גורביצקי דרגה סא"ל
זמן קבלה	תפקיד רע"ג תכנון מיזי חתימה
	(מתחת לקו זה לשמוש משרד קשר בלבד)
	חותמת משרד קשר

נתקבל	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן	ע"י	נשלח	אמצעי	זמן	ע"י

(1/200) 10/58

טופס 2001

הטכניון היהודית לארץ - ישראל

המחלקה להתישבות חקלאית

חל-אביב, כט' שבט תשכ"ח
28/2/68

לכבוד
אל"מ ד. חירם
משרד הבטחון
הקריה, חל-אביב.

א.נ.,

הריני להביא לידיעתכם כי החל מיום 1.3.68 חוזר חיק עליות חדשות, שהוחזק זמנית על ידי, לידיו של מר א. רוזנמן המאומן על חיק זה בהנהלת המחלקה להתישבות.

בהנחיתו של מר א. רוזנמן יטפלו בנושא:

מר יאיר יליף - כממונה על העליות החדשות
מר יעקב אבן עזרא - כעוזר לנ"ל.

הריני מוצא לנכון להודות לכם עבור האמון ושתוף הפעולה ההדוק שאפינו את יחסי העבודה ששררו בינינו בחדשים שחלפו מאז מלחמת ששת הימים.

אני מקוה להמשך המגעים המשותפים בתחומים בהם אני מטפל במחלקה להתישבות.

ב ב ר כ ה,

יחיאל אדמוני

29/2

חקריה, י"ח בטבת תשכ"ח
19 בינואר 1965

ק/ כסל

דחוף

אל"מ אלחנן גונית
עוזר שר הבטחון

900

הגדון: חתיישבות משביבות חגרון,
ירוחם ונאורת אלחנן

רצוף העתק הצעת החלטה שהוגשה ע"י
שר העבודת לאישור הממשלה.

לידיעתך.

ח. ישראלי

העתק: ראש הספה הכללי
אל"מ יהושע רביב

ט"ז ממוז תשכ"ז
24 יולי 1967

16.0/נד

אל"מ ליף, אג"מ/בשמ"ר

הנדון: התישבות בשטחים ששוחררו ע"י צה"ל

כל גושא ההתישבות בשטחים ששוחררו ע"י צה"ל הינו נושא עקרוני אשר צריך להיות מוחלט ע"י הממשלה. כל עוד לא נמלה הכרעה עקרונית בנדון, אין ניתן להשיב לבודדים.

ב ב ר כ ה ,

י. ניצן, אל"מ

רצ"ב חליפת המכתבים בנדון.

۴۶۱۷ + ۵۱۲۶۱۷ .

מב-6-35-7

עותק מס' 3

סודי

רמת הגולן

נחל שיאון

נוה אטיב

הר קטל שור

הן אודם

אלרום

מרום גולן

שעל

זיון

אורטל

קצרין

אניעם

קשת

יונתן

מעלה גמלא

נאור

אבני איתן

רמות

רמת מגשימים

גשור

חיספין

נוב

גבעת יואב

אל-על

בני יהודה

נאות גולן

דבוסיה

אפיק

כפר חרוב

מבוא חמה

מקרא:

● ישוב קיים

● ישוב שאושר להקמה

מב-6-35-7
עותק מס' 2

סודי

חבל עזה

מקרא:

- ישוב בהקמה
- ישוב קיים
- ישוב מתוכנן
- אדמות מדינה
- נביש מתוכנן

ויקום א'
אזור תעשיה ארז
נחל נצרים
כפר דרום
קטיף
מרכז אזורי
גני טל
נצר חזני
קטיף ד
נחל גדיד
מורג

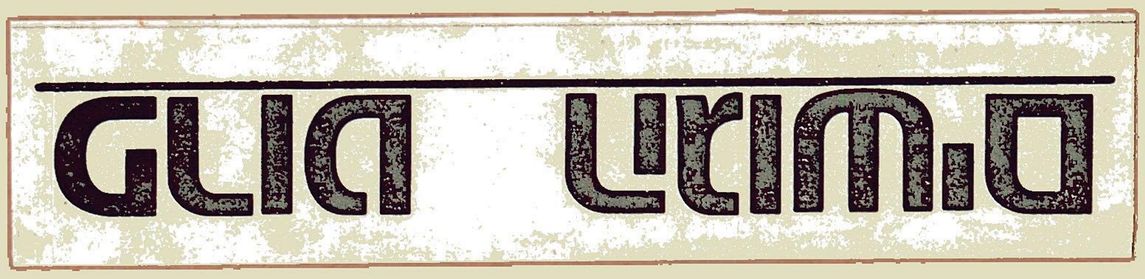

מפה לא

נסרקה

עקב מגבלות

גודל/איכות

רמת הגולן

קנ"מ 1=250000

מקרא

ישובים חדשים

1. עיישה
2. גורנייה

ישובים קיימים

3. נחל שניר
4. קבוץ גולן
5. קבוץ זיוון
6. נחל גשור
7. רמות המגשימים
8. יאל על
9. גבעת יואב
10. נאות הגולן
11. נחל גולן
12. מבוא חמה

קרית שמונה

קוניטרה

ים כנרת

טבריה

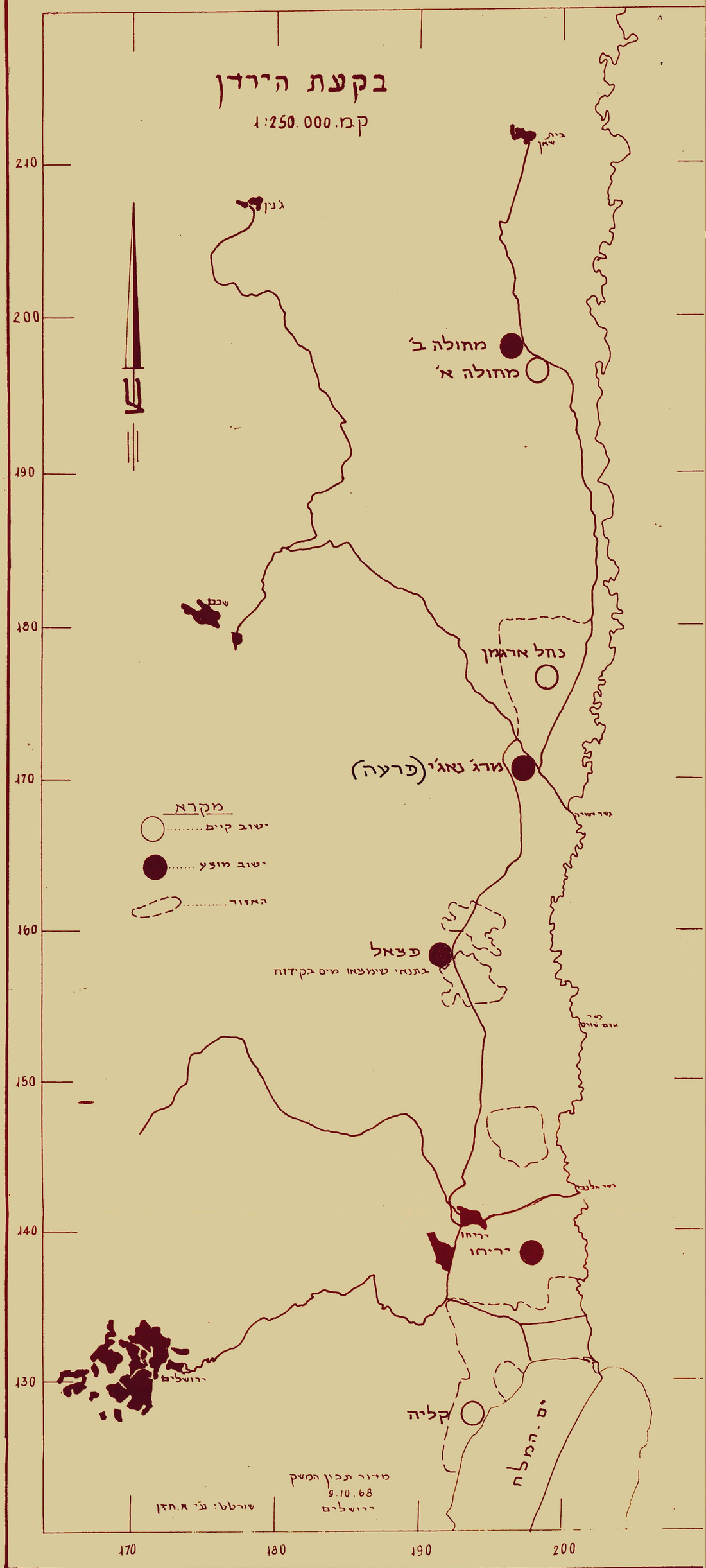
בקעת הירדן
קנ"מ 1:250.000
210
200
190
180
170
160
150
140
130
170
180
190
200
בית שאן
גינוסר
מחולה ב'
מחולה א'
שכם
נחל ארגמן
מרג' נאג'י (פרעה)
מקרא
ישוב קיים
ישוב מועצ
האזור
פצאל
בתנאי שימצאו מים בקידוח
ירחו
ירושלים
קליה
ים המלח
מדור תכנון המשק
9.10.68
ירושלים
שורטט: עזר א.חזן

רפיח

ק.מ.: 1:250.000

090
080
070
060
050

040
050
060
070
080

חן יונס
רפיח
רפיח
עין זוויד
כרם שלום
א'
ב'
ג'
קבר עמיר
אל-עריש
תל-ראפח

7640

הקריה, י"ח בתשרי תשכ"ט
10 באוקטובר 1968

ק/

7640

מזכיר הממשלה

אבקש להביא את הצעתי הרצ"ב
לדיון בממשלה.

ב ב ר כ ה,

משה דיין
שר הבטחון

1097

משרד הבטחון

אגף תקציבים

סודי

פנת תכנ"ת
ענף 1968

הקריה, 3i

2965/1380-ת

אגף תכנסים (4)
אוג"פ/רע"ד בינוי ואחזקה
גנב"ל
ראש אג"א
מנכ"ל/אג"א - רמ"ח התיישבות

הנדון: אחזקת מיבנים במחנות הצה"ליים
צו"ד מס' 497
מחבנו, ת-1682/380 מ-12.10.67

1. בהמשך לפנייתנו הנ"ל ניתן בזה אישור תקציבי בסך 1,085,000 ל"י (מיליון ושמונים וחמישה אלף) להחזקת מבנות במחנות הצה"ליים במקומות ל מספטמבר 67 עד 31 מרץ 68 בחלוקה להלן: -

		הוקצאה לחודש	סה"כ ל-5 החודשים	סעיף תקציבי להיגוד
א.	רמת הגולן	45,000	225,000	38/5/2410
ב.	גדה המערבית	50,000	250,000	38/5/2420
ג.	סיני	22,000	110,000	38/5/2430
ד.	טיפול בדרוזים			
	עזה	100,000	500,000	38/5/2430
ה.	סה"כ	217,000	1,085,000	

2. כיסוי התקציב יינתן בנפרד.

חתק, אל"מ

רמ"ח אגף התקציבים

ר/54

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]		[redacted]	[redacted]	
	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
		[redacted]	[redacted]	
			[redacted]	[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת חבטחון

סוף התיק

5000 (6.73) 28/304